

СПРАВКА

за получени становища от проведена обществена консултация по процедура BG-RRP-4.034 C4.I8 “Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници“

Дата на подаване	Рег. номер	Подател	Коментар/предложение	Становище на МЕ
18.07.2024	BG-RRP-4.034-COM1	milena.100ewa@gmail.com	Допустимо ли е предложение за финансиране в процедурата на самостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия (отговаря на критериите за нов използваем енергиен капацитет), което е присъединено към оператор на електроразпределителна мрежа и има свързаност, и директна комуникационна връзка с оператора на електропреносната мрежа (Електроенергиен системен оператор ЕАД)?	Съгласно Планът за възстановяване и устойчивост (ПВУ) проектът трябва да въведе в експлоатация самостоятелни съоръжения за съхранение на електроенергия на ниво мрежа (т.е. отговаря на условията на чл. 90а, ал. 2, т. 2 от Закона за енергетиката), които ще спомогнат за осигуряване на балансиране и управление на претоварването на мрежата. Самостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия, с минимална инсталирана мощност от 10 MW, което има директна оптична връзка към телекомуникационната мрежа на ECO, съответно - SCADA/EMS на ECO, е допустимо по процедурата.
18.07.2024	BG-RRP-4.034-COM2	milena.100ewa@gmail.com	Предлагаме да бъде записано изрично в процедурата, че в случаите на самостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия (отговарящо на критериите за нов използваем енергиен капацитет), което е присъединено към оператор на електроразпределителна мрежа и има свързаност, и директна комуникационна връзка с оператора на	Приема се. Самостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия (т.е. отговаря на условията на чл. 90а, ал. 2, т. 2 от Закона за енергетиката, с минимална инсталирана мощност от 10 MW, което има директна оптична връзка към телекомуникационната мрежа на ECO, съответно - SCADA/EMS на ECO, е

			<p>електропреносната мрежа (Електроенергиен системен оператор ЕАД) е допустимо финансиране.</p>	<p>допустимо по процедурата.. Подробно ще бъдат разписани и всички технически условия за оптична свързаност със телекомуникационната мрежа на ЕСО, съответно - SCADA/EMS на ЕСО, които следва да бъдат отразени в становището за присъединяване, издадено от оператор съгласно чл. 43 от ЗЕ.</p>
19.07.2024	BG-RRP-4.034-COM3	office@nationalenergyoperator.com	<p>СТАНОВИЩЕ</p> <p>„Национален Енергиен Оператор“ (НЕО) ЕАД</p> <p>„Национален Енергиен Оператор“ (НЕО) ЕАД е дружество от структурата на „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД, като в унисон с директивите на Зелената сделка сред основните му цели е разработката и реализацията на проекти, базирани на иновативни технологии, вкл. такива за съхранение на електроенергия, генерирана основно от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ). На 25.06.2024 г. Министерство на енергетиката обяви Проект на УСЛОВИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ за получаване на безвъзмездни средства по процедура чрез подбор за изпълнение на инвестиции от крайни получатели BG-RRP-4.0034 "Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници" (RESTORE) за обществено обсъждане. НЕО ЕАД има намерение да кандидатства за безвъзмездно финансиране по тази мярка, като във връзка с това и след обстоен анализ на информацията и документите, както и предвидените задължителни изисквания за участие в процедурата бихме искали да обърнем внимание на част от условията, които се</p>	<p>Не се приема. Съгласно Насоките за кандидатстване (т. 13.1, 5)) към момента на подаване на заявлението кандидатите трябва да са достигнали следния етап на готовност на проекта: валидно заявление за присъединяване, валиден предварителен договор за присъединяване или валиден договор за присъединяване с ЕСО ЕАД. Титуляр по тези документи трябва да бъде заявителят. Няма изискване за представяне на доказателства за закупуване на земя от кандидатите на етапа на кандидатстване по процедурата.</p> <p>Искането за проучване на условията за присъединяване се подава от лице, което има право да инсталира или изгради съоръжението за присъединяване. В това отношение съществуват различни правни способи за</p>

			<p>надяваме да бъдат частично изменени и да се вземат под внимание при избиране на кандидатите по НПВУ, в частност Инвестиция № 8 (С4.18) RESTORE, а именно: В критериите за допустимост в обявената процедура по НПВУ, а именно BG-RRP-4.0034 – раздел 12 – допустими партньори е предвидено: 1. Инвестицията трябва да се изпълни от един инвеститор (юридическо лице) и този кандидат трябва да бъде титуляр на всички права, разрешителни и активи, необходими за изграждането и въвеждането в експлоатация на съоръжението за съхранение на електрическа енергия.</p> <p>Закупуването, от страна на кандидати по проекта RESTORE, на терени, в следствие на което те ще придобият качеството на титуляри на всички права нормативно пригодни за съоръжения за съхранение на електрическа енергия още към момента на кандидатстването е свързано с изразходването на значителен финансов ресурс, което категорично не би било оправдано в случай на неодобрение на инвестиционното предложение в процедурата по проект Инвестиция № 8 (С4.18). Предлагаме, с оглед да се генерира по-голям интерес за участие (без сериозни щети при неуспех) в критериите за допустимост на кандидатите раздел 12 – допустими партньори да бъде изменен текстът, както следва:</p> <p>„Инвестицията трябва да се изпълни от един инвеститор (юридическо лице) и този кандидат трябва да бъде титуляр на всички права, разрешителни и активи, необходими за изграждането и въвеждането в експлоатация на съоръжението за съхранение на електрическа енергия, към момента на подписване на</p>	<p>осигуряване на тези права и заявителите биха могли да се възползват от тях.</p>
--	--	--	---	--

			<p>договора за финансиране на инвестицията на кандидата.“</p> <p>В документацията за участие следва да бъде предвидено такива кандидати да представят доказателства към момента на подаване на документите за кандидатстване - договор за наем с опция за изкупуване, предварителен договор за придобиване на имот или такъв за дългосрочен наем за период покриващ целия експлоатационен срок на системата за съхранение на електроенергия, и други, чрез които кандидатите да доказват подготовката и възможността си в бъдеще - към датата на подписване на договора за финансиране на инвестицията му да придобият качеството на титуляри на всички права разрешителни и активи, необходими за изграждането и въвеждането в експлоатация на съоръжението за съхранение на електрическа енергия. Респективно, вещни права, разрешителни и активи на трети лица, с които кандидатът е сключил някой от гореизброените договори или еквивалентен такъв, да се зачитат като изисквания, които кандидатът изпълнява, защото може и ще придобие към датата и като условие за фактическото подписване на договора за финансиране на инвестицията на кандидата. Считаме, че придобиването на недвижими имоти/площадки на етап кандидатстване, съответно изискването даден кандидат да бъде титуляр на всички права на разрешителни и активи, необходими за изграждането и въвеждането в експлоатация на съоръжението за съхранение на електрическа енергия преди осигуряване на безвъзмездно (50%) финансиране, което обуславя рентабилност на стопанската инициатива, представлява рискова</p>	
--	--	--	---	--

			<p>инвестиция без алтернативна реализация и поради тази причина не следва да бъдат поставяни такива изисквания, защото същите могат сериозно да увредят материалното състояние на кандидата при хипотезата на неодобрение на неговото инвестиционно предложение.</p> <p>Надяваме се, че всичко гореизложено ще бъде отразено при определяне на критериите за допустимост на кандидатите за финансиране по процедура BG-RRP-4.0034 "Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници" (RESTORE) по НПВУ като облекчените условия, ще доведат до повишаване на интереса и респективно положителните резултати за националната енергетика, свързани с този механизъм на Европейската комисия.</p> <p>С уважение: Александър Михайлов Изпълнителен Директор</p>	
--	--	--	--	--

2.07.2024	BG-RRP-4.034-COM4	e.gatcheva@ips-group.net	<p>СТАНОВИЩЕ И ПРЕДЛОЖЕНИЕ от Интернешънъл Пауър Съплай АД</p> <p>Уважаеми Дами и Господа, Като европейски и български производител сме силно обезпокоени от случващото се в момента по отворената програма по ПВУ „Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници“, BG-RRP-4.034. Представяваното от мен дружество „Интернешънъл Пауър Съплай АД“ (Ай Пи Ес) е българска компания с 35 годишен опит в разработването и производството на системи за електрифициране базирани на ВЕИ, както и батерийни системи за съхранение на енергията (BESS). Нашите продукти и решения се експлоатират в 59 държави.</p> <p>Смятам, че има реална възможност за негативно влияние върху националната сигурност на България като се постави електроенергийната ни система в зависимост от Китай. Освен това, Европейски финансови средства в размер на 1.2 милиарда лева под формата на субсидии се излагат на риск да бъдат насочени към Китай.</p> <p>Ай Пи Ес, както и други европейски производители, наблюдаваме с тревожност, че водещите китайски производители на батерийни системи предлагат своите продукти и услуги на цени, които не съответстват на производствените разходи. Това води до логичното и обосновано предположение, че те се предлагат към клиентите под тяхната себестойност. Възможността за предлагане на продукти и услуги под себестойност се дължи на усилията на китайското правителство за подпомагане на експорта, пробив на</p>	<p>Не се приема.</p> <p>Съгласно предвиденото в ПВУ процедурата за подбор на проекти трябва да включва открита и конкурентна тръжна процедура с недискриминационни критерии. Следователно, ако дадена система за съхранение е внесена законно в България съгласно правилата на ЕС, тя не може да бъде ограничена от участие в търга и това би създадо риск от нарушаване на правилата за държавна помощ, европейското право в областта на обществените поръчки и международното право:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 53 ТСТФ забранява помощта, която зависи от използването на местни стоки в сравнение с вносни. • ЕС е член на Споразумението за държавните поръчки (СДП), което позволява неограничен и недискриминационен достъп на оференти/продукти от някои държави извън ЕС (например Китай), които са страна по споразумението. Освен това могат да съществуват двустранни споразумения за свободна търговия (напр. с Канада, Япония и др.), които също позволяват неограничен и недискриминационен достъп на оферентите/продуктите до процедурите
-----------	-------------------	--------------------------	---	---

			<p>външни пазари и създаване на господстващо пазарно присъствие, чрез предоставянето на държавни субсидии за развойна дейност, производство, освобождаване от данъци и безлихвени кредитни линии, като всичко това е в рамките на стотици милиарди долара. Получените държавни субсидии от водещите китайски производители на батерийни системи са надлежно описани и явни в собствените им годишни доклади.</p> <p>С тревожност наблюдаваме какво се случва след първата и втората приключила програма по ПБУ за „Подкрепа на нови мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници и съхранение на електроенергия“, BG-RRP-4.032 и BG-RRP-4.033, а именно че над 95% от избраните за доставка системи са китайски, поради предлаганите неконкурентни практики с цените. В резултат, батерийни системи с китайски произход и общ капацитет от около 1800 MWh ще бъдат присъединени към националната мрежа в следващите 12-18 месеца и това е неизбежно.</p> <p>Предстоящата програма BG-RRP-4.034 предвижда още 3000 MWh батериен капацитет. Ако не се вземат мерки и нелоялната търговска практика на китайските производители продължи, то почти цялото количество батерии ще бъде отново доставено от Китай. В резултат, в националната ни електроенергийна система ще бъдат свързани близо 5000 MWh батерийни системи произведени в Китай.</p> <p>Това би могло да въведе в огромен риск националната ни сигурност и да постави в тежка зависимост електроенергийната ни система, поради следните факти:</p>	<p>за обществени поръчки. Директивите на ЕС за обществените поръчки предвиждат за купувачите на обществени поръчки в ЕС да прилагат спрямо строители, доставчици на стоки и услуги и икономически оператори на страните, подписали тези споразумения, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, предоставяно на строители, доставчици на стоки и услуги и икономически оператори в ЕС.</p> <p>Освен това както Европейският съюз, така и отделните държави от ЕС са членове на СТО и следва да спазват нейните разпоредби.</p> <p>Процедурите BG-RRP-4.032 и BG-RRP-4.033 са в процес на оценка, не може да коментираме или потвърдим посочените данни.</p> <p>Изразените съображение за проактивни, незабавни действия и въвеждане на критерии за подпомагане на европейските производители се имат предвид при позициите по Net-Zero Industry Act (NZIA).</p>
--	--	--	---	---

			<ul style="list-style-type: none">- Средният дневен товар в България е 3500 MW.- 5000 MWh батериен капацитет биха имали пагубно въздействие върху енергийната ни система под риск от външна намеса.- Батерийните системи имат софтуер, който управлява процесите по заряд и разряд през батерийните инвертори. При външна намеса и по команда, тези системи могат да извършват неконтролиран разряд и заряд, което би могло да доведе до пълно прекъсване и срив на електрозахранването, националната мрежа и критичните обекти свързани към нея, вкл. телекомуникационни и военни обекти.- Аналогичен е и случаят с мерките срещу китайските производители на 5G оборудване. <p>В подкрепа на гореизложеното, има първи доказателства за рисковете от тези заплахи чрез неприятелски външен достъп. Съществуващи и функциониращи китайски BESS системи бяха изведени от експлоатация от военни съоръжения: „Министерството на отбраната на САЩ проактивно премахва китайските системи за съхранение на енергия в батерии поради рискове от външни заплахи“.</p> <p>Трябва да се има предвид, че първите съоръжения, които Русия атакува в Украйна, бяха съоръжения и инфраструктура на електропреносната мрежа. Същият негативен ефект може потенциално да бъде постигнат в случай на 90% зависимост от технологии, изложени на външни заплахи, само чрез външен достъп в контролния софтуер.</p> <p>Текущата ситуация има и друг силно обезпокоителен аспект. Ако агресивният и несправедлив подход на китайците продължи, което е гарантирано, общата</p>	
--	--	--	---	--

			<p>"загуба" за българската и европейската икономика ще бъде в размер на около 5,4 милиарда лева, от които 2,4 милиарда евро европейски пари под формата на субсидии.</p> <p>Всъщност, Регламентът за чуждестранните субсидии (FSR) съществува, за да предотврати изразходването на европейски пари за субсидирани компании и технологии. Надявам се, че могат да бъдат предприети незабавни мерки, за да се предотврати изтичането на всички европейски пари към Китай.</p> <p>Вярвам, че основната цел на националния ПБУ е да възстанови и подкрепи националната икономика, а не китайската икономика. Освен това да подкрепи и насърчи бизнеса и индустрията в ЕС да инвестират в иновации, производствени мощности и научноизследователска и развойна дейност. Това, което наблюдаваме в момента в България, е изключително негативно и представлява опасна тенденция, която обрича на гибел европейските производители на батерийни системи. Никой от европейските производители (Saft, Northvolt, Fluence, IPS) не може да се конкурира с дъмпингови цени.</p> <p>В заключение – това, което виждаме сега в България, може потенциално да доведе до следните ефекти:</p> <ul style="list-style-type: none">• Субсидираните китайски доставчици убиват конкурентоспособността и справедливостта на процеса.• Доставчиците от ЕС не могат да се конкурират справедливо с такива лоши практики.• Това е висок риск за целта на финансирането от ЕС, което е в противоречие с FSR и NZIA.	
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Основната цел на ПВУ е да подкрепи местната икономика, но в действителност се случва обратното - финансирането изтича от Европа към Китай. • Създава се тежка зависимост от резервни части. В случай на геополитически трудности, особено в Близкия изток, Тайван или друга пандемия, това ще доведе до логистични проблеми и невъзможност за доставка на резервни части и критична поддръжка за китайските системи в Европа, защото повечето от техните компоненти са налични само в Китай. • Националната критична енергийна инфраструктура ще бъде изложена на външна заплаха и риск, а оттам и националната и европейската сигурност. <p>Нашето предложение не е насочено срещу пълната забрана за използване на технологии и системи от Китай по текущите процедури, а в посока на проактивни, незабавни действия и въвеждане на критерии за подпомагане на европейските производители, които да доведат до балансиращ ефект при оценката на ценообразуването на съответните предложения и конфигурации. Предлагаме да се въведе стимулиране на Европейския произход на продуктите с цел ограничаване на зависимостта от Китай, в съответствие със Законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии (Net Zero Industry Act), приет на 27.05.2024г. Предлагаме да се въведе 25% предимство за продукти и технологии, които са произведени в Европа, като само по този начин, европейските производители биха имали шанс да се изправят в конкуренция срещу нелоялните практики на държавно субсидираните китайски производители.</p> <p>Изграждането на силна европейска верига за доставки</p>	
--	--	--	---	--

			<p>и производствена индустрия трябва да бъдат подпомогнати, с акцент върху работните места, иновациите, кръговата икономика, устойчивостта, безопасността и киберсигурността. Докато чакаме изпълнението на тази спасителна за Европа цел, не трябва да поставяме българската критична инфраструктура и национална сигурност под риск от външни заплахи.</p> <p>София, Александър Рангелов 22.07.2024г. /изп. Директор/</p>	
24.07.2024	BG-RRP-4.034-COM5	psp.krib@abv.bg	<p>Г-Н ВЛАДИМИР МАЛИНОВ СЛУЖЕБЕН МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА</p> <p>УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,</p> <p>Във връзка с обществената консултация относно проект на Условията, Ви изпращам становището на Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ).</p> <p>/ИЗПРАЩАМЕ ГО НА ДВЕ ЧАСТИ, ЗАЩОТО НАДВИШАВА 10000 СИМВОЛА/</p> <p>КРИБ приветства продължаването на усилията за изграждане и въвеждане в експлоатация на национална инфраструктура от съоръжения за</p>	

			<p>съхранение на електроенергия от възобновяеми източници, с представената процедура за подбор за предоставяне на безвъзмездни средства BG-RRP-4.0034 („Процедура“).</p> <p>Същевременно бихме искали да направим и някои предложения за изменение на предложените текстове в Условиата, които излагаме по-долу систематизирани тематично:</p> <p>I. Промяна на началната дата след която ще се признават направените от кандидатите инвестиции</p> <p>Предлагани промени: 1. Навсякъде в текста на Условиата датата „9 март 2023 г.“ се заменя с „25 юни 2024 г.“</p> <p>Мотиви: Целта на тази промяна е да постави всички кандидати в равностойно положение и при изравнени условия. Нито от Условиата, нито от документите по Националния план за възстановяване и устойчивост („НПВУ“) става ясно как е определена датата 9 март 2023 г. и какъв е замисълът именно тя да е отправната точка след която ще се финансират инвестиции по Процедурата. Самата дата предполага, че някои кандидати ще получат финансиране за вече започнали проекти, които са замислени за реализация по-рано и с други цели. По този начин може да се окаже, че други приоритети и/или цели биха пострадали, като вместо замисленото изначално, се реализира променен проект, който да е допустим за финансиране по Процедурата. Наред с това, кандидати, които са започнали толкова</p>	<p>I.1. Приема се. Допустимата началната дата на започване на строителните работи за инвестициите ще се определи на 25 юни 2024 г. с цел равнопоставеност на кандидатите.</p> <p>Датата 9 март 2023 г. е посочена в ТСТФ. 77(о), която предвижда, че помощ може да се предоставя за инвестиции, за които строителните работи са започнали на 9 март 2023 г.</p> <p>ТСТФ е Временната рамка за кризи и преход за мерките за държавна помощ в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна и представлява правното основание за въпросната държавна помощ съгласно правото на ЕС.</p>
--	--	--	---	--

			<p>отдавна своите проекти, биха били с много по-голямо предимство пред кандидати, започнали подготовката на своите предложения на по-късен етап. Техните проекти биха били с много по-голяма степен на напредналост, което, предвид иначе кратките срокове, заложи в Условието, им създава неоправдано, но солидно предимство. Така се повишава шансът само проекти, започнати много преди обявяване на Условието да бъдат допустими за финансиране. Това създава риск да не се реализират целите на Процедурата в пълнота, да остане свободен неусвоен ресурс, и същевременно електроенергийната система на страната да не получи така нужната подкрепа от нови съоръжения за съхранение на електрическа енергия.</p> <p>Новата предложена дата – 25 юни 2024 г. е датата на която в Портала за обществени консултации и на сайта на Министерство на енергетиката са публикувани проектите на Условието и на съпътстващата документация. Това е първата дата след която на всички потенциални кандидати е станало ясно, че такава процедура ще има, както и в какви рамките се очаква тя да се реализира. Прилагайки предложената дата, всички кандидати ще бъдат поставени при равни условия и ще имат възможността да изготвят конкурентни проекти, отговарящи в най-пълна степен на условията, изискванията и целите на процедурата.</p> <p>II. Въвеждане на възможността проекти, присъединени към електроразпределителните мрежи, включително затворените такива, да участват в процедурата</p>	<p>II. Приема се. Самостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия (т.е. отговаря на условията на чл. 90а, ал. 2, т. 2 от Закона</p>
--	--	--	---	--

			<p>Предлагани промени:</p> <p>1. Навсякъде в текста на Условиата, след думите „към електропреносната мрежа на ЕСО ЕАД“ да се добави „или към съответна електроразпределителна мрежа, включително затворена“.</p> <p>2. На стр. 5 от Условиата думите „на ниво електропреносна мрежа“ се заличават.</p> <p>3. На стр. 18 от Условиата, т. 13.1., I., 5) се изменя по следния начин:</p> <p>„5) Да имат постигнат следния етап на готовност на предложението към момента на подаване на заявлението: валидно становище за присъединяване от ЕСО или съответния ОРМ, или действащ предварителен договор за присъединяване с ЕСО ЕАД или със съответния ОРМ, от които да е видно, че срокът за присъединяване на съоръжението за съхранение на електрическа енергия е не по-късно от 31 март 2026 г. В случаите на присъединяване към електроразпределителна мрежа, включително затворена, е необходимо допълнително в същия срок да се представи и техническо становище от ЕСО ЕАД относно изпълняването на изискванията за модул тип D, съгласно чл. 46 от ПУЕЕС, поискано от кандидата чрез съответния ОРМ, в което са описани условията, на които следва да отговаря присъединеното към електроразпределителна мрежа съоръжение, за да бъде свързано със съответните системи на ЕСО ЕАД. За получаването на такова становище кандидатът подава заявление до съответния ОРМ, който го препраща към ЕСО ЕАД. ЕСО ЕАД изпраща техническото становище до съответния ОРМ, който го препраща на кандидата.“</p> <p>4. На стр. 39 от Условиата т. 20., 4), а) се изменя по следния начин:</p>	<p>за енергетиката), с минимална инсталирана мощност от 10 MW, което има директна оптична връзка към телекомуникационната мрежа на ЕСО, съответно - SCADA/EMS на ЕСО, е допустимо по процедурата. Подробно ще бъдат разписани и всички технически условия за оптична свързаност със телекомуникационната мрежа на ЕСО, съответно - SCADA/EMS на ЕСО, които следва да бъдат отразени в становището за присъединяване, издадено от оператор съгласно чл. 43 от ЗЕ.</p>
--	--	--	--	--

			<p>„а) заверено копие от валидно становище за присъединяване от ЕСО ЕАД или от съответния ОРМ, или действащ предварителен договор за присъединяване от ЕСО ЕАД или от съответния ОРМ, от което да е видно, че срокът за присъединяване на съоръжението за съхранение на електрическа енергия е не по-късно от 31 март 2026 г. В случаите на присъединяване към електроразпределителна мрежа, включително затворена е необходимо допълнително в същия срок да се представи и техническо становище от ЕСО ЕАД относно изпълняването на изискванията за модул тип D, съгласно чл. 46 от ПУЕЕС, поискано от кандидата чрез съответния ОРМ.“</p> <p>5. На стр. 52 от Условиата, дефиницията на Съоръжение за съхранение на електрическа енергия се изменя по следния начин: „Съоръжение за съхранение на електрическа енергия - съоръжение в рамките на електроенергийната система, в което се съхранява електрическа енергия, с изключение на съоръженията за съхранение на енергия за собствено потребление на производители или крайни клиенти, което не отдава съхранената електрическа енергия в електропреносната мрежа или в съответната електроразпределителна мрежа, включително затворена.“</p> <p>6. На стр. 52 от Условиата се въвежда нова дефиниция, както следва: „ОРМ - Оператор на разпределителна мрежа съгласно §1, т. 34б, подт. а) от Допълнителните разпоредби на Закона за енергетиката, а именно: лице - оператор на електроразпределителна мрежа, включително и на затворена електроразпределителна мрежа, което осъществява разпределение на електрическа енергия</p>	
--	--	--	--	--

			<p>по електроразпределителна мрежа и отговаря за функционирането на електроразпределителна мрежа, за нейната поддръжка, развитието и на дадена територия и за взаимовръзките и с други мрежи, както и за осигуряването в дългосрочен план на способността на мрежата да покрива разумни искания за разпределяне на електрическа енергия.“</p> <p>7. В УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ на проекти по процедура за изпълнение на инвестиции от крайни получатели BG-RRP-4.0034 "Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници" (RESTORE) („Условия за изпълнение“) се въвеждат следните промени:</p> <ul style="list-style-type: none"> • На стр. 3 думите „на ниво електропреносна мрежа“ се заличават. • На стр. 5 и стр. 10, след думите „договор за достъп и пренос на електрическа енергия с ЕСО“ се добавя „или съответния ОРМ“. <p>8. В Приложение 8 "Минимални технически изисквания" се въвеждат следните промени:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В т. 2.1 след думите „директно присъединена към електропреносната мрежа на НПО“ се добавя „или към съответната електроразпределителна мрежа, включително затворена“. <p>ПРОДЪЛЖАВА В СЛЕДВАЩО СЪОБЩЕНИЕ!</p>	
--	--	--	--	--

24.07.2024	BG-RRP-4.034-COM6	psp.krib@abv.bg	<p>ПРОДЪЛЖЕНИЕ НА СТАНОВИЩЕТО НА КРИБ - ЧАСТ 2</p> <p>9. В Приложение 9 „КРИТЕРИИ И МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ОЦЕНКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЯТА ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИ“ се въвеждат следните промени:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Т. 23 се изменя по следния начин: „Заверено копие от валидно становище за присъединяване от ЕСО или съответния ОРМ или валиден предварителен договор за присъединяване с ЕСО или съответния ОРМ. В случай на представяне на становище/договор със съответния ОРМ, и техническо становище от ЕСО относно изпълняването на изискванията за модул тип D, съгласно чл. 46 от ПУЕЕС.“ <p>Мотиви:</p> <p>Основният мотив на така предложените корекции и промени е да се създаде възможност на проекти за съоръжения за съхранение на електрическа енергия присъединени към електроразпределителните мрежи също да бъдат допуснати за финансиране, наред с присъединените към електропреносната мрежа. Това е важно по няколко причини. На първо място така се разширява обхватът на Процедурата и се дава възможност максимален кръг кандидати да се включат в нея. Така в най-пълна степен ще се постигне целта на Процедурата „да се даде възможност за значително увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници (вятърна и слънчева) в енергийния микс и да се гарантира сигурността, стабилността и готовността на българската електроенергийна система.“</p> <p>На следващо място, самите Условия предвиждат, че „изпълнението [на Процедурата] се осъществява чрез</p>	
------------	-------------------	-----------------	---	--

			<p>открити и конкурентни тръжни процедури въз основа на ясни, прозрачни и недискриминационни критерии за подбор на предложенията.“ В същото време се предлага ограничение само за проекти, които ще се присъединят към електропреносната мрежа. Следва да се има предвид, че съгласно чл. 78 от Наредба № 6 от 28 март 2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи („Наредба № 6“) исканията за проучване и за присъединяване на обекти за съхранение на електрическа енергия „се подава до избран от заявителя мрежови оператор, на чиято лицензионна територия ще бъде разположен обектът.“ Единственото ограничение е предвидено за обекти с инсталирана мощност, по-малка или равна на 1 MW, за които заявленията се подават само до оператора на електроразпределителна мрежа/оператора на затворена електроразпределителна мрежа по местонахождението на обекта. Това означава, че е напълно възможно и допустимо проекти с инсталирана мощност над 10 MW, колкото е минималната стойност, заложен в Условието, да бъдат изградени и присъединени към електроразпределителна мрежа или затворена електроразпределителна мрежа. Въвеждането на изискване такива проекти да са задължително присъединени към електропреносната мрежа е дискриминационно, а освен това ограничава силно възможността да се подберат най-добрите проекти.</p> <p>Предложените изменения вземат предвид специфичните изисквания на ЕСО ЕАД по отношение на модул тип D, съгласно чл. 46 от ПУЕЕС във връзка с</p>	
--	--	--	---	--

			<p>осъществяването първично регулиране на честотата, автоматично вторично регулиране на честотата и обменните мощности с цел балансиране на инсталираните мощности с динамично променяща се генерация. Тези изисквания следва да се спазват от кандидата и да са включени от ЕСО ЕАД в становището за присъединяване, което издават по реда на Наредба № 6. Тъй като при присъединяване към електроразпределителна мрежа или затворена електроразпределителна мрежа тези изисквания няма как да бъдат включени в становището от съответния мрежови оператор, е предвидена процедура, по която операторите на съответната мрежа и ЕСО ЕАД в координация помежду си да предоставят на кандидата и тези условия и изисквания. Предвиденият ред не създава прекомерна тежест за никоя от замесените страни, а напротив – улеснява и прецизира условията на Процедурата.</p> <p>III. Въвеждане на ограничение всеки кандидат да може да участва само с един проект Предложени промени:</p> <p>1. На стр. 19 от Условията, т. 13.1., I., 7) се изменя по следния начин: „7) Да бъдат за не повече от 1/5 от общата квота на капацитета на съоръженията за съхранение на електрическа енергия по настоящата Процедура 1 съгласно раздел 7 (т.е. за не повече от 600 MWh) по-горе за едно предприятие за един проект.“</p> <p>2. На стр. 31 от Условията, т. 18, 1) се изменя по следния начин: „В случай, че при оценката на конкретно предложение се установи, че със средствата, за които се</p>	<p>III. Не се приема. Ограничаването на кандидатите да участват само с един проект би стимулирало кандидатите, желаещи да участват в търга, да изградят едно голямо съоръжение за съхранение вместо няколко по-малки съоръжения за съхранение. Като не се включва такова ограничение, кандидатите могат сами да решат въз основа на икономическите показатели на конкретните проекти дали предпочитат един голям проект или няколко по-малки проекта. Допълнително инвестицията, така както е описана в ПВУ изисква съхранението да</p>
--	--	--	---	---

			<p>кандидатства, ще бъде надхвърлен прагът на допустимите държавни помощи (съответно максималния размер на безвъзмездно финансиране по раздел 9 по-горе за едно предприятие за един проект), оценителната комисия намалява служебно размера на безвъзмездното финансиране до максимално допустимия размер. Тази корекция не може да води до промяна на качеството на предложението и до нарушаване на принципите на свободна конкуренция, равно третиране, публичност и прозрачност и недопускане на дискриминация.“</p> <p>Мотиви: Сегашният текст на Условиата поставя редица ограничения пред това кои и какви проекти биха били допустими за финансиране. С цел избягване на съмнения и прецизиране на текста, би било добре да бъде пределно ясно, че всеки кандидат следва да участва само с един проект. Факт е, че в други програми такова ограничение не съществува, но те се отнасят до съществуващи обекти. Тук ситуацията е напълно различна. Тъй като допустими за финансиране са само изцяло нови съоръжения, директно присъединени, практически те не е необходимо да бъдат свързвани по какъвто и да било начин с други вече съществуващи или проектирани обекти. Това от своя страна означава, че няма логика един и същи кандидат да изгражда различни проекти на различни места. Още повече че с въвеждането на възможността да кандидатстват и проекти, присъединени към електроразпределителна мрежа или затворена електроразпределителна мрежа, би се разширила</p>	<p>бъде разпределено на територията на България предвид, че ползите за системата се увеличават, ако съхранението е разпределено на територията на страната.</p> <p>Подобно ограничение силно би ограничило броя на участниците, тъй като проучване (на подадените заявления за присъединяване) показва, че в момента инвеститорите подготвят едновременно по няколко проекта на различни места.</p> <p>Допълнително има определена квота от общия капацитет на процедурата за всеки кандидат за всички проекти и максималният лимит за финансиране на проект за един кандидат от 148,6 млн. лева са достатъчни за ограничаване на концентрацията на пазара на съхранение на енергия и не са необходими допълнителни ограничения за допустимост. С цел по-голяма конкуренция възможности за участие на повече кандидати/проекти, първоначално определената квота от 1/5 от общия капацитет на търга ще бъде намалена на 1/6 от общия капацитет на търга, с цел отразяване на направеното предложение за осигуряване на възможност за участие на по-голям брой кандидати.</p>
--	--	--	---	---

			<p>базата от потенциални кандидати, които да реализират своите проекти. В този смисъл е добре да се ограничи възможността определен кандидат или група кандидати да заемат по-голямата част от ресурса на процедурата.</p> <p>Освен това, с ограничението един кандидат – един проект, ще се създаде възможност и за по-голяма децентрализация на обектите, както в географски, така и в икономически план.</p> <p>IV. Прецизиране на текста на Условиата Предложени промени:</p> <p>1. На стр. 20 в частта относно доброто финансово управление, текстът се изменя по следния начин:</p> <p>„За целта към първичните платежни документи следва да се приложат минимум 2 оферти, каталози, разпечатки от официални интернет страници на производители/доставчици или комбинация от посочените, съдържащи цена, характеристика/функционалност/описание.“</p> <p>Мотиви:</p> <p>В Условиата са изредени подробно различните начини по които да се докаже, че предложеният проект е реализиран икономично, ефективно и ефикасно съгласно принципа за добро финансово управление по реда на чл. 33 от Регламент (ЕС) 2018/1046.</p> <p>С цел избягване на съмнение и всякакви неясноти както от страна на кандидатите, така и в следствие от страна на оценяващите и проверяващите органи, предлагаме в Условиата изрично да бъде предвиден минимален брой независими една от друга оферти,</p>	<p>IV. Приема се.</p>
--	--	--	---	-----------------------

			<p>така че да е сигурно, че принципът за добро финансово управление е спазен.</p> <p>С Евгений Изпълнителен директор и член на УС</p> <p>уважение, Иванов</p>	
--	--	--	---	--

24.07.2024	BG-RRP-4.034-COM7	inaydenov@bfiec.org	<p>Във връзка с общественото обсъждане на условията по процедурата „Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници“ (RESTORE) от НПВУ Ви изпращам становище от името на сдружение „Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори“ (БФИЕК).</p> <p>I. По отношение на предвидените възможности за присъединяване на системите за съхранение на електрическа енергия</p> <p>Основната цел на процедурата е дефинирана като: „да се даде възможност за значително увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници (вятърна и слънчева) в енергийния микс и да се гарантира сигурността, стабилността и готовността на българската електроенергийна система.“.</p> <p>Считаме, че следва да се разреши и възможност за присъединяване на системите за съхранение и към разпределителни и затворени разпределителни системи.</p> <p>Поради това предлагаме следните редакционни промени:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навсякъде в текста на Условията, след думите „към електропреносната мрежа на ЕСО ЕАД“ да се добави „или към съответна електроразпределителна мрежа, включително затворена“. 2. На стр. 5 от Условията думите „на ниво електропреносна мрежа“ се заличават. 3. На стр. 18 от Условията, т. 13.1., I., 5) се изменя по следния начин: „5) Да имат постигнат следния етап на готовност на предложението към момента на подаване на заявлението: валидно становище за присъединяване 	<p>I.1. Приема се. Самостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия (т.е. отговаря на условията на чл. 90а, ал. 2, т. 2 от Закона за енергетиката), с минимална инсталирана мощност от 10 MW, което има директна оптична връзка към телекомуникационната мрежа на ЕСО, съответно - SCADA/EMS на ЕСО, е допустимо по процедурата. Подробно ще бъдат разписани и всички технически условия за оптична свързаност със</p>
------------	-------------------	---------------------	---	--

			<p>от ЕСО или съответния ОРМ, или действащ предварителен договор за присъединяване с ЕСО ЕАД или със съответния ОРМ, от които да е видно, че срокът за присъединяване на съоръжението за съхранение на електрическа енергия е не по-късно от 31 март 2026 г. В случаите на присъединяване към електроразпределителна мрежа, включително затворена, е необходимо допълнително в същия срок да се представи и техническо становище от ЕСО ЕАД относно изпълняването на изискванията за модул тип D, съгласно чл. 46 от ПУЕЕС, поискано от кандидата чрез съответния ОРМ, в което са описани условията, на които следва да отговаря присъединеното към електроразпределителна мрежа съоръжение, за да бъде свързано със съответните системи на ЕСО ЕАД. За получаването на такова становище кандидатът подава заявление до съответния ОРМ, който го препраща към ЕСО ЕАД. ЕСО ЕАД изпраща техническото становище до съответния ОРМ, който го препраща на кандидата.“</p> <p>4. На стр. 39 от Условието т. 20., 4), а) се изменя по следния начин:</p> <p>„а) заверено копие от валидно становище за присъединяване от ЕСО ЕАД или от съответния ОРМ, или действащ предварителен договор за присъединяване от ЕСО ЕАД или от съответния ОРМ, от което да е видно, че срокът за присъединяване на съоръжението за съхранение на електрическа енергия е не по-късно от 31 март 2026 г. В случаите на присъединяване към електроразпределителна мрежа, включително затворена е необходимо допълнително в същия срок да се представи и техническо становище от ЕСО ЕАД относно изпълняването на изискванията за модул тип D, съгласно чл. 46 от ПУЕЕС, поискано от</p>	<p>телекомуникационната мрежа на ЕСО, съответно - SCADA/EMS на ЕСО, които следва да бъдат отразени в становището за присъединяване, издадено от оператор съгласно чл. 43 от ЗЕ.</p>
--	--	--	--	---

			<p>кандидата чрез съответния ОРМ.“</p> <p>5. На стр. 52 от Условиата, дефиницията на Съоръжение за съхранение на електрическа енергия се изменя по следния начин: „Съоръжение за съхранение на електрическа енергия - съоръжение в рамките на електроенергийната система, в което се съхранява електрическа енергия, с изключение на съоръженията за съхранение на енергия за собствено потребление на производители или крайни клиенти, което не отдава съхранената електрическа енергия в електропреносната мрежа или в съответната електроразпределителна мрежа, включително затворена.“</p> <p>6. На стр. 52 от Условиата се въвежда нова дефиниция, както следва: „ОРМ - Оператор на разпределителна мрежа съгласно §1, т. 34б, подт. а) от Допълнителните разпоредби на Закона за енергетиката, а именно: лице - оператор на електроразпределителна мрежа, включително и на затворена електроразпределителна мрежа, което осъществява разпределение на електрическа енергия по електроразпределителна мрежа и отговаря за функционирането на електроразпределителна мрежа, за нейната поддръжка, развитието и на дадена територия и за взаимовръзките и с други мрежи, както и за осигуряването в дългосрочен план на способността на мрежата да покрива разумни искания за разпределяне на електрическа енергия.“</p> <p>7. В УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ на проекти по процедура за изпълнение на инвестиции от крайни получатели BG-RRP-4.0034 "Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници" (RESTORE) („Условия за</p>	
--	--	--	--	--

			<p>изпълнение“) се въвеждат следните промени:</p> <ul style="list-style-type: none"> • На стр. 3 думите „на ниво електропреносна мрежа“ се заличават. • На стр. 5 и стр. 10, след думите „договор за достъп и пренос на електрическа енергия с ЕСО“ се добавя „или съответния ОРМ“. <p>8. В Приложение 8 "Минимални технически изисквания" се въвеждат следните промени:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В т. 2.1 след думите „директно присъединена към електропреносната мрежа на НПО“ се добавя „или към съответната електроразпределителна мрежа, включително затворена“. <p>9. В Приложение 9 „КРИТЕРИИ И МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ОЦЕНКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЯТА ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИ“ се въвеждат следните промени:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Т. 23 се изменя по следния начин: „Заверено копие от валидно становище за присъединяване от ЕСО или съответния ОРМ или валиден предварителен договор за присъединяване с ЕСО или съответния ОРМ. В случай на представяне на становище/договор със съответния ОРМ, и техническо становище от ЕСО относно изпълняването на изискванията за модул тип D, съгласно чл. 46 от ПУЕЕС.“ <p>II. По отношение на минималната допустима мощност на системата за съхранение</p> <p>С оглед на предложенията в т. I и с цел разширяване на възможността повече промишлени предприятия да се възползват от възможността за инсталиране на системи за съхранение на електрическата енергия, предлагаме минималната допустима мощност на системата за съхранение да бъде намалена на 5 MW,</p>	<p>II. Не се приема. Съгласно ПВУ процедурата е за самостоятелни системи за съхранение на електроенергия на ниво мрежа (т.е. отговаря на условията на чл. 90а, ал. 2, т. 2 от Закона за енергетиката), които ще спомогнат за осигуряване на балансиране и управление на претоварването на мрежата. 10 MW е минималната</p>
--	--	--	---	--

			<p>съответно минималният енергозапас да бъде 10 MWh.</p> <p>III. Въвеждане на ограничение всеки кандидат да може да участва само с един проект</p> <p>Сегашният текст на условията поставя редица ограничения пред това кои и какви проекти биха били допустими за финансиране. С цел избягване на съмнения и прецизиране на текста, би било добре да бъде пределно ясно, че всеки кандидат следва да участва само с един проект. С въвеждането на възможността да кандидатстват и проекти, присъединени към електроразпределителна мрежа или затворена електроразпределителна мрежа, би се разширила базата от потенциални кандидати, които да реализират своите проекти. В този смисъл е добре да се ограничи възможността определен кандидат или група кандидати да заемат по-голямата част от ресурса на процедурата</p>	<p>инсталирана мощност, която може да се счете за такава от системно значение, с цел предоставяне на допълнителни услуги.</p> <p>III. Не се приема. Ограничаването на кандидатите да участват само с един проект би стимулирало кандидатите, желаещи да участват в търга, да изградят едно голямо съоръжение за съхранение вместо няколко по-малки съоръжения за съхранение. Като не се включва такова ограничение, кандидатите могат сами да решат въз основа на икономическите показатели на конкретните проекти дали предпочитат един голям проект или няколко по-малки проекта. Допълнително инвестицията, така както е описана в ПВУ изисква съхранението да бъде разпределено на територията на България предвид, че ползите за системата се увеличават, ако съхранението е разпределено на територията на страната.</p> <p>Подобно ограничение силно би ограничило броя на участниците, тъй като проучване (на подадените заявления за присъединяване) показва, че в момента инвеститорите подготвят едновременно по няколко проекта на различни места.</p>
--	--	--	--	--

			<p>IV. По отношение на началната дата, след която ще се признават направените от кандидата инвестиции Началната дата, след която ще се признават направените от кандидата инвестиции следва да бъде 25 юни 2024 г. (датата на приключване на процедурата по обществено обсъждане на условията за кандидатстване). Датата 9 март 2023 г. е неясно определена и немотивирана. Подмяната на датата ще създаде условия за равнопоставеност на всички кандидати. Кандидати, които са започнали своите проекти по-рано и са направили разходи след 9 март 2023 г., биха имали</p>	<p>Допълнително има определена квота от общия капацитет на процедурата за всеки кандидат за всички проекти и максималният лимит за финансиране на проект за един кандидат от 148,6 млн. лева са достатъчни за ограничаване на концентрацията на пазара на съхранение на енергия и не са необходими допълнителни ограничения за допустимост. С цел по-голяма конкуренция възможности за участие на повече кандидати/проекти, първоначално определената квота от 1/5 от общия капацитет на търга ще бъде намалена на 1/6 от общия капацитет на търга, с цел отразяване на направеното предложение за осигуряване на възможност за участие на по-голям брой кандидати.</p> <p>IV. Приема се. Допустимата началната дата на започване на строителните работи за инвестициите ще се определи на 25 юни 2024 г. с цел равнопоставеност на кандидатите.</p> <p>Датата 9 март 2023 г. е посочена в ТСТФ. 77(о), която предвижда, че помощ може да се предоставя за инвестиции, за които строителните работи са започнали на 9 март 2023 г.</p>
--	--	--	---	--

			<p>много по-голямо предимство пред кандидати, започнали подготовката на своите предложения на по-късен етап, най-вече след запознаването с предварителните условия за кандидатстване. Техните проекти биха били с много по-голяма степен на напредналост, което, предвид иначе кратките срокове, заложи в условията на процедурата, им създава неоправдано, но значително предимство. Прилагайки датата 25 юни 2024 г., всички кандидати ще бъдат поставени при равни условия и ще имат възможността да изготвят конкурентни проекти, отговарящи в най-пълна степен на условията, изискванията и целите на процедурата.</p> <p>V. По отношение на спазването на принципа за ненанасяне на значителна вреда (DNSH) Приветстваме възможността за кандидатстване от страна на предприятия, част от Системата за търговия с емисии (СТЕ). При все това, считаме, че доказването на спазването на принципа DNSH следва да бъде облекчено с оглед на финансираните инсталации. Системите за съхранение на електрическа енергия във вид на батерии спомагат за интеграцията на ВЕИ (каквато е и целта на програмата RESTORE), съответно повишават дяла на консумираната нисковъглеродна електроенергия от промишлените предприятия. Това съответно има значим принос за декарбонизацията на предприятията, попадащи в обхвата на СТЕ. На мнение сме, че използването на системи за съхранение на електрическа енергия от предприятия в обхвата на СТЕ води до постигане на целите за</p>	<p>TCTF е Временната рамка за кризи и преход за мерките за държавна помощ в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна и представлява правното основание за въпросната държавна помощ съгласно правото на ЕС.</p> <p>V. Не се приема. ПВУ и приложимия режим на държавна помощ изискват от държавата-членка да гарантира спазването на принципа за ненанасяне на значителна вреда (DNSH).</p> <p>Как да се гарантира спазването на принципа е посочено в Известието на Комисията за Технически насоки за прилагането на принципа "да не се причинява значителна вреда" съгласно Регламент 2021/С 58/01 относно Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ).</p> <p>По процедурата се финансират самостоятелни съоръжения за</p>
--	--	--	---	--

			<p>декарбонизация и климатична неутралност и то следва да бъде насърчено.</p> <p>VI. Прецизиране на текста на Условиата: В Условиата са изредени подробно различните начини по които да се докаже, че предложеният проект е реализиран икономично, ефективно и ефикасно съгласно принципа за добро финансово управление по реда на чл. 33 от Регламент (ЕС) 2018/1046. С цел избягване на съмнение и всякакви неясноти както от страна на кандидатите, така и в следствие от страна на оценяващите и проверяващите органи, предлагаме в Условиата изрично да бъде предвиден минимален брой независими една от друга оферти, така че да е сигурно, че принципът за добро финансово управление е спазен. Поради това предлагаме на стр. 20, в частта относно доброто финансово управление, текстът да се измени по следния начин: „За целта към първичните платежни документи следва да се приложат минимум 2 оферти, каталози, разпечатки от официални интернет страници на производители/доставчици или комбинация от посочените, съдържащи цена, характеристика/функционалност/описание.“</p> <p>VII. Критерии за оценка С оглед на гореизложените ползи от инсталирането на системи за съхранение на електрическата енергия както за управлението на системата, така и за постигането на целите на декарбонизацията и околната среда, смятаме, че в критериите за оценка следва да бъде включен допълнителен критерий:</p>	<p>съхранение на електрическа енергия, а не инсталации, част от СТЕ.</p> <p>VI. Приема се.</p> <p>VII. Не се приема. Съгласно ПВУ процедурата е за самостоятелни системи за съхранение на електроенергия на ниво мрежа, които ще спомогнат за осигуряване на балансиране и управление на претоварването на мрежата.</p>
--	--	--	--	---

			„Системата ще бъде инсталирана и използвана от промишлено предприятие“.	
--	--	--	---	--

24.07.2024	BG-RRP-4.034-COM8	karakachevmiro@yahoo.fr	<p>БЕЛЕЖКИ ПО ПУБЛИКУВАНИ В ИСУН за обществено обсъждане</p> <p>Условия за кандидатстване за получаване на безвъзмездни средства по процедура чрез подбор за изпълнение на инвестиции от крайни получатели BG-RRP-4.0034 „Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници“ (RESTORE) – Процедура 1</p> <p>I. За основен проблем за успешната реализация на процедура можем да открием предвидения краен срок за изпълнение на инвестицията, а именно да бъде реализирана (изградени и въведени в експлоатация съоръжения за съхранение на електрическа енергия) най-късно до 31 март 2026 г. (т. 17 от условията за кандидатстване).</p> <p>В тази връзка обръщаме внимание на следните обстоятелства:</p> <p>- Независимо, че допустими за подпомагане са и разходи, направени след 09 март 2023 г., този срок (31.03.2026 г.) е практически непостижим поради дългите срокове на доставка на основните компоненти за присъединителните съоръжения (подстанция), дължащи се на обективни пазарни обстоятелства, свързани с голямото търсене и ограниченото предлагане на подобно специфично оборудване. За да може такъв проект да бъде тепърва реализиран са необходими поне 24 месеца от крайния срок за подаване на заявления за подпомагане. Сроковете описани в условията за изпълнение (за поръчка на трансформатори до 30.04.25, съответно за</p>	<p>I. Не се приема. Срокът за изпълнение на инвестициите е определен в ПВУ и процедурата следва да бъде съобразена с него.</p> <p>В ПВУ е посочено, че съоръженията за съхранение трябва да бъдат въведени в експлоатация в съответствие с техническите насоки за прилагане на принципа "ненанасяне на значителна вреда" (2021/C58/01), поради което т.нар. сертификат по Образец № 15, установяващ завършването на изграждането на съоръжението за съхранение на електроенергия не би бил достатъчен.</p>
------------	-------------------	-------------------------	---	--

			<p>разрешително за строеж на обекта за съхранение на електроенергия до 31.05.2025 и договор за строителство до 30.06.2025) са трудно постижими и следва да бъдат изместени съответно на 6 и 9 месеца от датата на сключването на договор за безвъзмездна финансова помощ по процедурата. Съответно крайният срок за изпълнение на инвестицията също следва да бъде изместен с 6 месеца – поне до края на м. септември 2026 г. Независимо, че гореупоменатият срок за изпълнение (въвеждане в експлоатация на обекта за съхранение на ел. енергия) е обвързан със сроковете за изпълнение на дейностите по НПВУ в неговата цялост, призоваваме за предприемане на всички възможни действия от страна на Министерството на енергетиката в посока на увеличаване на този срок в рамките на 2026 г.</p> <p>Друг възможен подход е, условията за кандидатстване да бъдат променени по начин, по който за целите на конкретната процедура да се счита, че инвестицията е изпълнена след издаването на т.нар. акт по образец №15 за констатиране завършването на строежа на съоръжението за съхранение на електрически енергия.</p> <p>В противен случай (ако условията за участие се запазят в досегашния им вид) може да се счита, че:</p> <ul style="list-style-type: none"> - от една страна се предоставя наследващото се конкурентно предимство на много ограничен кръг от предприятия в сектор енергетиката, които разполагат и към настоящия момент с голям, но неизползван в 	
--	--	--	---	--

			<p>пълнен обем (поради различни съображения) капацитет на присъединяване; - няма да бъдат изпълнени качествените и количествени показатели на програмата по отношение на постигането на оптималния нов капацитет на съоръжения за съхранение (3000 MWh), вкл. поради ограниченията в общия размер на финансовата помощ за един субект и/или свързаните с него лица (148 643 080 лева) и максималната допустима квота за едно предприятие на капацитета на съоръжението за съхранение (600 MWh).</p> <p>II. Друг съществен недостатък в публикуваните за обществено обсъждане условия за кандидатстване откриваме в липсата на каквато и да е яснота относно процента - диапазона на резерва на съоръжението за съхранение, който трябва да бъде гарантиран в полза на независимия преносен оператор. В параметрите за осигуряване на резерви за първично регулиране на честотата и/или автоматично вторично регулиране на честотата и обменните мощности (вкл. в Приложение 8) липсва достатъчно конкретика. Считаме, че този гарантиран диапазон на резерва следва да бъде предварително зададен (вкл. от страна на независимия преносен оператор - НПО в лицето на ЕСО ЕАД) в Приложение 8. Считаме, че следва задължително в условията на кандидатстване да се съдържа и методиката на НПО за ценообразуване и заплащане на този капацитет, както и на енергията, която съоръжението за съхранение ще консумира. В противен случай за кандидатите е невъзможно да направят разчети за потенциалните си бъдещи приходи от дейността на съоръжението за съхранение</p>	<p>II. Не се приема. В процедурата няма задължение за гарантиране на приходи или гарантирана използваемост на съоръженията от страна на независимия преносен оператор. В този смисъл, кандидатът не трябва да гарантира капацитет за независимия преносен оператор, а единствено да представи доказателства, че съоръжението за съхранение е в състояние да предоставя спомагателни услуги на ЕСО. Изпълнителят на проекта за съхранение трябва да оптимизира експлоатацията на своето съоръжение за съхранение в съответствие с най-подходящия според него бизнес модел, независимо дали става въпрос за спомагателни услуги или други източници на приходи.</p>
--	--	--	--	---

			<p>поради неяснота относно обхвата на блокирания в полза на НПО капацитет, съответно да определят параметрите на необходимото финансиране за изпълнение на инвестицията (собствено, възмездно и безвъзмездно), с които проекта би осигурил минималната възвръщаемост на собствения капитал за участника.</p> <p>Считаме, че в процедурата следва да се предвиди допустимост за участие и на кандидати за подпомагане, без императивно задължение същите да предоставят капацитет на НПО за първично и вторично регулиране на честотата, а само да имат такава възможност. В този случай ще се осигури пазарна инициатива за ценообразуване на капацитетите за първично и вторично честотно регулиране, необходими на НПО (посредством тръжни процедури, в които допустимите кандидати да определят пределните си цени за капацитет за честотно регулиране на месечна база, а НПО да ги класира според предложената цена).</p> <p>III. Друг недостатък в условията за кандидатстване е свързан с липсата на достатъчно прецизни показатели в посочения стойностен критерий за класирането на тръжните предложения (т.18, подточка 2 от Условията, както и Приложение 9 „Критерии и методология за оценка..“</p> <p>Според гореупоменатите изисквания „класирането на предложенията ще се извършва въз основа на поисканата безвъзмездна помощ за 1 MWh използваем енергиен капацитет за съхранение на електрическа енергия от ВЕИ“ .</p>	<p>III. Приема се. В условията за кандидатстване ще се включи изрично определение на използваем капацитет за съхранение на енергия, както следва:</p> <p>Използваемият капацитет за съхранение е равен на максималното количество енергия в MWh, което съоръжението за съхранение може да отдаде при непрекъсната работа, като поддържа номиналната си мощност в MW.</p>
--	--	--	---	--

			<p>Същевременно от условията за кандидатстване не става ясно който точно използваем капацитет на съхранение ще се счита за меродавен: на заряд или на разряд.</p> <p>Въпреки, че в сектора се възприема идеята, че става въпрос за използваем енергиен капацитет на разряд в точката на присъединяване, считаме, че това следва да бъде изрично упоменато в условията за кандидатстване, тъй като съществува риск, на базата на некоректно подадени данни, по-благоприятно третиране (класиране) да получат определени кандидати. Това е така, тъй като капацитет на разряд в точката на присъединяване е значително по-нисък от капацитета на заряд на самото съоръжение за съхранение.</p> <p>IV. На последно място, но не и по значение, считаме, че в условията за участие, съответно за изпълнение е удачно да се прецизират начините, по които бенефициентите ще трябва да доказват след изпълнението на инвестицията, че енергията, която ще се съхранява в съоръженията за съхранение, чието изграждане е финансирано със средства по НПВУ е електрическа енергия именно от ВЕИ.</p> <p>Доколкото самото наименование на процедурата, както и европейската нормативна уредба, регламентираща правото на безвъзмездно финансиране, на която стъпват условията за кандидатстване, поставят акцент върху съхранението на електроенергия от възобновяеми източници, считаме, че следва да бъдат уточнени възможните подходи за доказване изпълнението на това</p>	<p>От съоръженията за съхранение се изисква да имат минимално време за отдаване/зареждане от 2 часа, изчислено като минималния брой часове, през които съоръжението може да отдава/зарежда при непрекъсната работа, като поддържа номиналната си мощност от MW.</p> <p>IV. Не се приема. Електрическата енергия, която ще се съхранява в съоръженията не се ограничава само до възобновяеми енергийни източници и този подход е съгласуван с ЕК. Целта на подкрепата е да се улесни интегрирането на ВЕИ в системата. На базата на обосноващото предположение, че операторите на системи за съхранение на енергия ще закупуват възможно най-евтината енергия в денонощен разрез, то тя се явява и тази произведена от фотоволтаици (ВЕИ) през светлата част на деня.</p> <p>Процедурата е за самостоятелни системи за съхранение на електроенергия на</p>
--	--	--	---	---

			<p>обстоятелство. В случая са възможни различни хипотези, даващи такава възможност:</p> <ul style="list-style-type: none"> - съоръжението за съхранение е прилежащо към мощности за производството на електроенергия от ВИ; - представяне на гаранции за произход на енергия от възобновяеми източници; - други (договори, споразумения за изкупуване на електроенергия от ВИ). 	<p>ниво мрежа, които ще спомогнат за осигуряване на балансиране и управление на претоварването на мрежата.</p>
24.07.2024	BG-RRP-4.034-COM9	ilko_post@yahoo.com	<p>Възможно ли е гаранцията за трансформатори и инвертори, която покрива замаяната им в случай на повреда да се намали от 3 години на 2 години? Обичайна практика е производителите на този вид оборудване да дават максимум 2 години гаранция по договорите за доставка. Увеличаването на гаранционния срок най-вероятно ще рефлектира в увеличаване на крайната доставна цена на трансформаторите и инверторите от страна на производителите. Това в крайна сметка ще оскъпи системата за съхранение на енергия чрез батерии.</p>	<p>Не се приема. Честа практика на производителите е да предоставят по-дълга гаранция, като така предлагат по-устойчиви дизайни и по-качествени материали на продуктите си, а това води до по-голяма сигурност за устойчивостта на инвестицията.</p>
24.07.2024	BG-RRP-4.034-COM10	ilko_post@yahoo.com	<p>Сертификата ISO 27001 за съоръжението за съхранение (валиден към датата на изплащане на средствата по договора за финансиране) на името на фирмата-собственик на Съоръжението за съхранение на електрическа енергия ли трябва да бъде издаден?</p>	<p>Разяснения ще бъдат предоставени след отваряне на процедурата за кандидатстване.</p>
24.07.2024	BG-RRP-4.034-COM11	ilko_post@yahoo.com	<p>Има ли неустойки за оператора на съоръжение за съхранение на електрическа енергия чрез батерии, ако съоръжението се наложи внезапно да бъде изключено поради авария за определен период от време?</p>	<p>Разяснения ще бъдат предоставени след отваряне на процедурата за кандидатстване.</p>
24.07.2024	BG-RRP-4.034-COM12	ilko_post@yahoo.com	<p>Допустимо ли е да се кандидатства по процедура BG-RRP-4.034 - „Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми</p>	<p>Разяснения ще бъдат предоставени след отваряне на процедурата за кандидатстване.</p>

			източници“ за субсидия за съоръжение за съхранение на електрическа енергия чрез батерии, което е присъединено към съществуваща подстанция/възлова станция на собственик на ВЕИ електроцентрала, ако собственика даде необходимото разрешение за това?	
24.07.2024	BG-RRP-4.034-COM13	ilko_post@yahoo.com	Предлагам от "Ежемесечното тестване на първичното регулиране на ССЕБ трябва да се автоматизира така, че персонала на ОССЕБ да може да извършва тестовете, без помощта на външни специалисти." да отпадне "без помощта на външни специалисти." Колкото и добре да е обучен персонала ОССЕБ да може да извършва тестовете, е възможно в определени ситуации да се наложи ползването на външни специалисти.	Не се приема. Съгласно чл. 90б, ал. 2 от Закона за енергетиката, операторите на съоръжения за съхранение на електрическа енергия са длъжни да сключат договори за достъп с оператора на електропреносната мрежа и/или с оператора на съответната електроразпределителна мрежа, в които се уреждат правата и задълженията на страните във връзка с диспечирането и предоставянето на допълнителни услуги. В тази връзка, всеки оператор на система за съхранение на електрическа енергия е длъжен да осигури необходимия квалифициран персонал за нормалното функциониране на управляваната от него система и изпълнение на законовите и договорните му задължения. Също така съгласно Правилата за управление на електроенергийната система в чл. 96 е посочено, че всеки потенциален кандидат за доставчик на допълнителни услуги по чл. 94, т. 1 и 2 следва да премине предварителен подбор (преквалификационен процес) на модулите за доказване на техническата им способност да

				<p>предоставят съответните услуги съобразно изискванията на тези Правила.</p> <p>(2) Условието, при които се предоставят допълнителни услуги на оператора на електропреносната мрежа по договори с ползвателите на електропреносната мрежа, трябва да дават възможност за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. количествена и качествена оценка на услугата чрез измерване на определени параметри по съгласуван между страните начин; 2. контрол от оператора на електропреносната мрежа по всяко време; 3. доказване на способността да се предоставят услугите чрез периодични изпитания поне веднъж месечно. <p>В чл. 147, ал. 4 от горецитираните Правила е посочено, че оперативният персонал на производителите на електроенергия е длъжен да изпълнява разпорежданията на диспечера. При неизпълнение на диспечерско разпореждане операторът на електропреносната мрежа има право да прекрати достъпа на производителя до електропреносната мрежа. В случаите, когато изпълнението на тези разпореждания би създавало опасност за здравето и живота на персонала, повреда на съоръженията или екологични замърсявания, оперативният</p>
--	--	--	--	--

				персонал на производителите незабавно информира оператора на електропреносната мрежа за тези последствия. Даващият разпореждането на своя отговорност може да отмени или да потвърди разпореждането. Използването на външни специалист е в правото на оператора на системата за съхранение на електрическа енергия, но това не трябва да води до ненавременно изпълнение на задълженията му или до промяна на начина на управление на мрежата от страна на НПО, поради липсата на персонал при ползвател на енергийната система.
24.07.2024	BG-RRP-4.034-COM14	ilko_post@yahoo.com	Може ли разяснение какво трябва да включва като съдържание/обхват плана за експлоатация и управление на съоръжението за съхранение процедурата към него за временно съхранение и предаване за рециклиране и/или обезвреждане на негодните за употреба компоненти на съоръжението за съхранение?	Разяснения ще бъдат предоставени след отваряне на процедурата за кандидатстване.
24.07.2024	BG-RRP-4.034-COM15	ilko_post@yahoo.com	"Всички подадени документи по процедурата се представят на български език без корекции. Документ, чийто оригинал е на чужд език, се представя и в превод на български език." Превода на български език следва ли да бъде от заклет преводач?	Няма изискване преводът да е извършен от лицензиран преводач. Въпреки това, българската версия на документа ще бъде оценена и в случай на несъответствия, българската версия ще се счита за водеща.
25.07.2024	BG-RRP-4.034-COM16	d.ivanov@bica-bg.org	Изх. № 209/25.07.2024 г. ДО Г-Н ВЛАДИМИР МАЛИНОВ, МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ	

			<p>Относно: Обществено обсъждане на процедура BG-RRP-4.0034 “Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници” (RESTORE)</p> <p>УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР, Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) се запозна с Условието за кандидатстване и съответно с пълния пакет проектни документи за кандидатстване по процедура за получаване на безвъзмездни средства по процедура чрез подбор за изпълнение на инвестиции от крайни получатели BG-RRP-4.0034 “Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници” (RESTORE). АИКБ отдава особено значение на работата в тази сфера, затова изпращаме своите коментари и предложения за прецизиране или изменение на условията за кандидатстване.</p> <p>I. Въпроси и коментари на АИКБ по Процедура BG-RRP-4.0034 “Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници” (RESTORE).</p> <p>След запознаването ни с Процедура BG-RRP-4.0034 “Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници” (RESTORE) в нейната цялост, възникват няколко съществени въпроса, които смятаме за свое задължение да поставим.</p> <p>I. 1. След излизане на батерията от експлоатация (>10 MWh), кой ще поеме разходите за демонтажа ѝ от площадката, на която е монтирана и кой ще поеме</p>	<p>I.1 Не се приема. Бенефициентът е длъжен да спазва приложимото</p>
--	--	--	---	---

			<p>разходите за рециклиране: бенефициентът, доставчикът или производителят? Този въпрос е особено актуален и важен за литиевите батерии, за които не е препоръчително да бъдат оставени на произвола на метеорологичната обстановка без контрол, като замърсители и като опасен продукт. Задаваме този въпрос не само поради неговата важност, а и защото според условията на Процедура BG-RRP-4.0034 „Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници“ (RESTORE) въобще НЕ са предвидени разходи за рециклиране.</p> <p>I. 2. Какъв е максималният срок за отстраняване на повреди в дадена батерия от доставчика в течение на гаранционния срок? АИКБ предлага да се даде отговор на този въпрос, като в рамките на Процедура BG-RRP-4.0034 „Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници“ (RESTORE) се включи изискване максималният срок за отстраняване на повреди в батерията да бъде примерно не по-дълъг от три (3) дни.</p>	<p>законодателство, което подлежи на промени.</p> <p>Процедурата не предвижда разходи за рециклиране, тъй като всички разходи за дейности, извършени след крайния срок за изпълнение на дейностите по проектното предложение (т.е. 31.03.2026 г.), не са допустими.</p> <p>I.2. Не се приема. Участниците в процедурата ще трябва да осигурят гаранции в съответствие с техните собствени изисквания и изискванията на процедурата.</p> <p>[МЕ ще въведе процедура за проверка на разполагаемост на съоръжението за съхранение за периода на устойчивост на инвестицията (5 години, които започват да текат от 1 януари на годината, следващата датата на въвеждане на съоръжението за съхранение в експлоатация), която процедура ще предвижда:</p>
--	--	--	---	--

			<p>I. 3. По какъв начин ще се отчитат загубите в батерията (собствени загуби в клетките, в климатизацията, в хибридният инвертор и трансформатора) при оценка на отделните предложения? АИКБ предлага да се даде отговор на този въпрос, като в рамките на Процедура BG-RRP-4.0034 „Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници“ (RESTORE) се включи критерий за минимални загуби в батерията (собствени загуби в клетките, в климатизацията, в хибридният инвертор и трансформатора).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - задължение за годишен отчет от крайния получател по образец; - тестове от ECO; - информация от SCADA / energy stock exchange. <p>Процедурата ще се отрази в договора за финансиране и незипълнението ще е скрепено със санкция под формата на неустойка (размер на неустойката да се уточни) и условията за изпълнение на задължението за разполагаемост.]</p> <p>I.3 Не се приема. За класиране на участниците в търга се използва критерий за минимална цена на MWh. Тази минимална цена ще замени всички критерии за ефективност или загуби на батериите, тъй като най-ефективните батерии с най-малки загуби ще могат да предложат най-конкурентни цени и така ще бъдат избрани да получат финансиране.</p>
--	--	--	--	---

			<p>I. 4. Защо с програмата се стимулира вносът на елементи и готови батерии, а няма предоставени възможности за стимулиране на производството на батерии (примерно алкални цинкови, натриеви), за които има готовност и проекти за организиране на производство у нас и успоредно с това да се изградят и въведат мощности за преработка на изведени от експлоатация батерии и елементи? АИКБ смята, че това е голям пропуск и недостатък на програмата и е препоръчително да се допълни и разшири. Това може да доведе до несъстоятелност на цялата програма и на инвестиционните разходи предвидени за усвояване. Ясно си даваме сметка, че същността на зададения въпрос не е сред целите по Процедура BG-RRP-4.0034 „Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници“ (RESTORE), но въпреки това го „поставяме на масата“, най-вече поради много голямата му важност.</p>	<p>I.4 Целта на ПВУ е да се стимулира внедряването на технологично неутрални системи за съхранение на електрическа енергия в българската електроенергийна мрежа на най-ефективно ниво, поради което финансирането е предназначено да подпомогне внедряването на системите за съхранение, а не тяхното производство. Въвеждането на преференциално третиране на производителите на батерии в България и на съоръженията за преработка на излезли от употреба батерии е извън обхвата на процедурата. Освен това преференциалното третиране на производителите на батерии в България би нарушило правилата за държавна помощ, европейското законодателство в областта на обществените поръчки и международното право:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 53 ТСТФ забранява помощта, която зависи от използването на местни стоки в сравнение с вносни. • ЕС е член на Споразумението за държавните поръчки (СДП), което позволява неограничен и недискриминационен достъп на оференти/продукти от някои държави извън ЕС (например Китай), които са страна по споразумението. Освен това
--	--	--	---	--

			<p>II. Предложения за прецизиране или изменение на условията за кандидатстване по Процедура BG-RRP-4.0034 „Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници“ (RESTORE) от името на АИКБ.</p> <p>II. 1. Относно изричното изискване за посочване на крайна дата за присъединяване на съоръжението. АИКБ смята, че изричното изискване за спазване на крайна дата за присъединяване на съоръжението за</p>	<p>могат да съществуват двустранни споразумения за свободна търговия (напр. с Канада, Япония и др.), които също позволяват неограничен и недискриминационен достъп на оферентите/продуктите до процедурите за обществени поръчки. Директивите на ЕС за обществените поръчки предвиждат за купувачите на обществени поръчки в ЕС да прилагат спрямо строители, доставчици на стоки и услуги и икономически оператори на страните, подписали тези споразумения, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, предоставяно на строители, доставчици на стоки и услуги и икономически оператори в ЕС.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Освен това както Европейският съюз, така и отделните държави от ЕС са членове на СТО и следва да спазват нейните разпоредби. <p>II. 1 Приема се да отпадне като изискване от становището за присъединяване, предварителния договор или договора</p>
--	--	--	---	--

			<p>съхранение (която е 31 март 2026 г.) се намира в противоречие със съществуващата нормативна уредба. В подобно положение се намират и задълженията на системния оператор по отношение на поетите ангажименти към крайни клиенти, намиращи се в процедура по присъединяване. Дори да се приеме, че ЕСО биха поели такъв фиксиран ангажимент във времето, специално за предложенията, които кандидатстват по настоящата процедура, системният оператор ще се окаже в положението сам да определя кои инвеститори ще получат договор с посочена дата и кои не, изцяло по своя преценка. Това ще бъде следствие на липсата на публично достъпен регистър на всички постъпили искания за присъединяване и за получените по тях становища.</p> <p>АИКБ препоръчва наличието на крайна дата в документите които се изискват за търга, да отпадне като условие в контекста на горните бележки.</p> <p>II. 2. Относно въведените изисквания за наличие на становище, предварителен договор или договор за присъединяване.</p> <p>АИКБ намира, че въведените изисквания за наличие на становище, предварителен договор или договор за присъединяване са сами по себе си дискриминационни по отношение на потенциалните кандидати, които биха имали инвестиционно намерение да изградят обект за съхраняване на електрическа енергия към съществуващ обект за производство и потребление, в рамките на присъединителната мощност на последния. Във връзка с горното, АИКБ предлага Условието за</p>	<p>за присъединяване, но остава като краен срок за изпълнение на инвестицията (въвеждане в експлоатация на съоръжението и присъединителните съоръжения).</p> <p>ЕСО ЕАД има разработен електронен регистър, достъпен на официалната интернет страница на дружеството – www.eso.bg за инвеститорите в новоизграждащи се ВЕИ мощности и всички заинтересовани лица. Регистърът предлага общодостъпна и подробна информация за заявената и разрешената мощност, за датата на подаване на заявлението, за неговата законова допустимост, както и за решенията по повод съответното инвестиционно заявление за присъединяване.</p> <p>II. 2. Приема се частично.</p> <p>Съгласно ПВУ процедурата е за самостоятелни системи за съхранение на електроенергия на ниво мрежа, които ще спомогнат за осигуряване на балансиране и управление на претоварването на мрежата.</p> <p>В тази връзка, самостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия, което отговаря на условията на чл. 90а, ал. 2, т. 2 от Закона за енергетиката), с минимална</p>
--	--	--	--	---

			<p>кандидатстване по разглежданата Процедура да бъдат съобразени с действащата нормативна уредба, като в тях се посочи изрично, че кандидатът трябва да представи допълнително споразумение към договора за достъп и пренос. Допълнителното споразумение трябва да бъде сключено по реда на чл. 116, ал. 11 или на чл. 117, ал. 12 от Закона за енергетиката.</p> <p>II. 3. Относно отсъствието на изрична дефиниция на използваем енергиен капацитет. В посочения ред за оценяване на предложенията да изпълнение на съответните инвестиции НЕ е посочена изрична дефиниция за използваем енергиен капацитет. Това създава предпоставка за различни тълкувания и съответно за некоректно подаване на данни от страна на кандидатите. АИКБ предлага в Приложение 8 - „Минимални технически изисквания“ и в Приложение 9 – „Критерии и методология за оценка на предложенията за осъществяване на инвестиции“ да бъдат включени ясна дефиниция и параметри за определяне на използваемия енергиен капацитет. Последният трябва</p>	<p>инсталирана мощност от 10 MW, което има директна оптична връзка към телекомуникационната мрежа на ECO, съответно - SCADA/EMS на ECO, е допустимо по процедурата. Съоръжението за съхранение може да бъде разположено съвместно със съществуващ обект за производство и потребление, но то трябва да има отделна точка за присъединяване към мрежата и отделен електромер, както и да отговаря на всички изисквания на процедурата (вкл. технически) за предоставяне на спомагателни услуги.</p> <p>II.3 Приема се. В условията за кандидатстване изрично ще бъде включено определение на използваем капацитет за съхранение на енергия, както следва:</p> <p>„Използваемият капацитет за съхранение е равен на максималното количество енергия в MWh, което съоръжението за съхранение може да отдаде при непрекъсната работа, като поддържа номиналната си мощност в MW“.</p>
--	--	--	---	---

			<p>да се заяви от кандидата и предложенията да бъдат класирани на тази основа.</p> <p>II. 4. Относно изискването всички разрешителни за строеж или за инсталиране да са получени не по-късно от 31 май 2025 г. Според АИКБ наличното в Условиата по Процедурата изискване „всички разрешителни за строеж (инсталиране) на съоръжението за съхранение, както са посочени в предложението, да са получени: не по-късно от 31 май 2025 г.“ трябва да бъде прецизирано. Прецизирането трябва да се направи по отношение на това дали става дума само за съоръжението за съхранение или става дума и за прилежащата присъединителна инфраструктура, ако такава ще се изгражда.</p> <p>АИКБ намира, че с оглед на спазването на сроковете за изпълнение на дейностите по НПВУ, си заслужава да бъде проучена и разгледана възможността инвестицията да се смята за изпълнена след удостоверяване на завършването на изграждането на съответното съоръжение за съхранение на електрическа енергия до месец март 2026 година.</p>	<p>От съоръженията за съхранение се изисква да имат минимално време за отдаване/зареждане от 2 часа, изчислено като минималния брой часове, през които съоръжението може да отдава/зарежда при непрекъсната работа, като поддържа номиналната си мощност от MW.</p> <p>II. 4. Частично се приема. Съгласно чл. 3.5.3 от Договора за финансиране, крайните получатели са длъжни да предоставят доказателства за изпълнението на междинните етапи (вкл. за получаването на разрешенията за строеж и поставяне). При неизпълнение, СНД уведомява КП и им предоставя допълнителен срок за изпълнение, след изтичането на който СНД има право да прекрати договора. Тестовите ще се прецизират и ще се сложи максимален размер на допълнително предоставения срок, който няма да може да бъде повече от 30 дни).</p> <p>В допълнение, чл. 20, ал 2 от ПМС 114 предвижда, че при остатъчен финансов ресурс средства по Механизма могат да бъдат предоставени и за предложения от резервния списък. При прекратяване на договор поради неизпълнение, СНД ще разполага с остатъчен финансов ресурс</p>
--	--	--	---	--

			<p>II. 5. Относно проблеми, произтичащи от непълната и недобре установена регулаторна рамка на административно-разрешителния режим за съоръжения за съхранение на електрическа енергия в Република България.</p> <p>II.5.1. Типичен пример е предвидената от закона възможност електрохимическите съоръжения за съхранение на електроенергия да бъдат третирани като преместваеми обекти. По този начин за тях се издава разрешение за поставяне и те не минават през процедура за въвеждане в експлоатация. От своя страна, заложеното в Процедурата въвеждане в експлоатация влиза в противоречие с реда за изграждане на съоръжения за съхранение на енергия като преместваеми обекти. Последното със сигурност</p>	<p>по процедурата и ще го използва за предложенията от резервния списък по реда на тяхното класиране след одобрение от ЕК.</p> <p>Съгласно ПВУ съоръженията за съхранение следва да бъдат въведени в експлоатация. За да бъде въведено в експлоатация едно съоръжение за съхранение е необходимо да бъде изградена и прилежащата присъединителна инфраструктура.</p> <p>II.5.1. Приема се. На интернет страницата на Министерството на енергетиката е публикувано становище на ДНСК относно третирането на съоръженията за съхранение¹. Като се има предвид, че съоръженията за съхранение по тази процедура следва да бъдат самостоятелни и (i) с капацитет равен или над 10 MW; (ii) свързани към мрежата и (iii) с възможност за</p>
--	--	--	--	--

¹ <https://www.me.government.bg/uploads/manager/source/VOP/%5BUntitled%5D.pdf>

			<p>ще доведе до усложняване и забавяне на прилагането на разрешителния режим.</p> <p>II.5.2. Също така е налице различна практика в различните общини при различни главни архитекти относно срока на даване на разрешение за поставяне. Във връзка с горното АИКБ намира за разумно Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) да приеме инструкция, която да задължи всички общини да изменят наредбите си за преместваеми обекти, като към тях се включи отделен раздел с унифицирани процедури за издаване на разрешения за поставяне на съоръжения за съхранение. Срокът на валидност на тези разрешения не трябва да е по-малък от 15 години и трябва да е съобразен с експлоатационния живот на съответното съоръжение за съхранение на електрическа енергия. Досегашната практика за срок на валидност на разрешенията до пет години с неясна процедура за удължаване трябва да се изостави.</p> <p>II.5.3. Съществен проблем е и липсата на установена практика по отношение на процедурата за екооценка на съоръженията за съхранение на електроенергия. Това води до разнопосочна и противоречива практика на РИОСВ по места.</p>	<p>предоставяне на спомагателни услуги, ще се прилага разпоредбата на чл. 137, ал. 1 от Закона за устройство на територията. За присъединителните съоръжения ще се изисква разрешение за строеж и следователно за съоръжението за съхранение също ще се изисква разрешение за строеж.</p> <p>II.5.2. Виж коментара по II.5.1.</p> <p>II.5.3. Виж коментара по II.5.1.</p>
--	--	--	---	---

			<p>Във връзка с горното и с оглед на това да се постигне унифициране на екологичните изисквания АИКБ предлага Министерството на околната среда и водите (МОСВ) да изработи инструкция към всички РИОСВ, обектите за съхранение на електроенергия да се разглеждат по реда на чл. 2, ал.2 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимост на планове и програми. Оставаме с убеждението, че с общи усилия можем да направим много за подобряване на бизнес средата в Република България.</p> <p>С УВАЖЕНИЕ, ВАСИЛ ВЕЛЕВ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ</p>	
25.07.2024	BG-RRP-4.034-COM17	office@bpva.org	<p>1. В условията за кандидатстване по процедурата следва безпротиворечиво да се посочи, че съоръженията за съхранение на електрическа енергия (ССЕЕ), могат да бъдат такива по чл. 90а, ал. 2, т. 1 и 2 (ССЕЕ към нов или съществуващ обект за производство или потребление на електрическа енергия или самостоятелни съоръжения). Предложението ни е продиктувано от използването на различни термини в условията за кандидатстване по процедурата.</p>	<p>1. Приема се частично. Съгласно ПВУ процедурата е за самостоятелни системи за съхранение на електроенергия на ниво мрежа, които ще спомогнат за осигуряване на балансиране и управление на претоварването на мрежата.</p> <p>В тази връзка, самостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия, с минимална инсталирана мощност от 10 MW, което има директна оптична връзка към телекомуникационната мрежа на ECO, съответно - SCADA/EMS на ECO, е допустимо по процедурата, т.е. отговаря</p>

			<p>2. Считаме за неясно изключването на възможността ССЕС да могат да участват в ръчно вторично регулиране на честотата и обменни мощности, а е предвидено да се финансират ССЕС само за участие в първично регулиране на честотата и/или автоматично вторично регулиране на честотата и обменните мощности (подобно ограничение не е посочено в Инвестиция 8 от Националния план за възстановяване и устойчивост). С оглед на гореизложеното, предлагаме да се допълни, че допустимите по процедурата ССЕС следва да отговарят на условията и да могат да участват в ръчно вторично регулиране.</p> <p>3. По т. 13.1., I. Дейностите по допустимите предложения за изпълнение на инвестиции. В подточка 5) е предвидено, че по отношение на проекта за изграждане на ССЕС следва да е постигнат етап „валидно становище за присъединяване, действащ предварителен договор за присъединяване или действащ договор за присъединяване с ЕСО ЕАД,</p>	<p>на условията на чл. 90а, ал. 2, т. 2 от Закона за енергетиката . Съоръжението за съхранение може да бъде разположено съвместно със съществуващ обект за производство и потребление, но то трябва да има отделна точка за присъединяване към мрежата и отделен електромер, както и да отговаря на всички изисквания на процедурата (вкл. технически) за предоставяне на спомагателни услуги.</p> <p>2. Съгласно условията за кандидатстване ССЕС трябва да отговарят на изискванията за първично регулиране на честотата и/или автоматично вторично регулиране на честотата, поради което те могат да участват и в ръчно вторично регулиране на честотата.</p> <p>3. Не се приема. Моля вижте отговора към т. 1 по-горе.</p>
--	--	--	--	--

			<p>от които да е видно, че срокът за присъединяване на съоръжението за съхранение на електрическа енергия е не по-късно от 31 март 2026 г.“ Така предвиденото изискване не покрива всички хипотези, при които се извършва присъединяване на ново ССЕЕ:</p> <ul style="list-style-type: none">- Съгласно чл. 116, ал. 10 и 11 от Закона за енергетиката (ЗЕ), когато производител изгражда ССЕЕ и не е необходимо повишаване на присъединената мощност, то процедурата не включва становище за присъединяване и/или сключване на договори за присъединяване. В тези случаи производителят подава уведомление до оператора на електропреносната мрежа. С допълнително споразумение към договора за достъп и пренос на производителя се посочват техническите изисквания към схемата на свързване на съоръжението за съхранение към електрическата уредба на производителя, местата на измерване на електрическата енергия и се регламентират правата и задълженията на страните с цел гарантиране сигурността на електроенергийната система с оглед недопускане на смущения в мрежата. Допълнителното споразумение се сключва преди издаване на разрешение за строеж на ССЕЕ, когато това е необходимо, като в този случай не се сключва договор за присъединяване;- Съгласно чл. 117, ал. 11 и 12 от ЗЕ, когато клиент на ЕЕ изгражда ССЕЕ и не е необходимо повишаване на присъединената мощност, договор за присъединяване не се сключва, като отношенията се уреждат по аналогичен на чл. 116, ал. 11 начин. С оглед на гореизложеното, предлагаме в т. 13.1., I. Дейностите по допустимите предложения за	
--	--	--	---	--

			изпълнение на инвестиции, подточка 5), да се добави „споразумение за изменение на договора за достъп и/или пренос, съгласно чл. 116, ал. 11, съответно чл. 117, ал. 12 от Закона за енергетиката“. Съответно следва да бъде направено и допълнение в т. 20 „Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване“, подточка 4), б. а).	
25.07.2024	BG-RRP-4.034-COM18	enigma69@abv.bg	<p>BG-RRP-4.034 - Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници Приложение №8 "Минимални технически изисквания"(бележки)</p> <p>Стр.1 Проектът ще осигури баланс на съоръжението за съхранение (Balance of Plant) – обхващащ всички инфраструктурни компоненти и системи, необходими за функционирането на съоръжението. Неудачна формулировка, механично пренесена от английски текст. Следва да се редактира : Проектът да осигури комплексно решение за присъединяване на съоръжението за съхранение, обхващащо всички инфраструктурни компоненти и системи, необходими за функционирането на съоръжението.</p> <p>Стр5 2.2. Условия и параметри за участие на ССЕБ в автоматично вторично регулиране (аВРЧ) на честотата и обменните мощности на електроенергийната система. • Участието в аВРЧ е съгласно изискванията на чл. 98 от ПУЕЕС. Препратката е непълна и изисква промени в ПУЕЕС. Чл.98,ал3,т.2. скорост на изменение на активната мощност на модулите съгласно чл. 151, ал. 3, т. 5: (доп. - ДВ, бр. 62 от 2022 г., в сила от 05.08.2022</p>	<p>Стр. 1 Приема се предложената редакция „Проектът да осигури комплексно решение за присъединяване на съоръжението за съхранение, обхващащо всички инфраструктурни компоненти и системи, необходими за функционирането на съоръжението“</p> <p>Стр. 5 Не се приема. Както е отбелязано, параметрите на системите за съхранение позволяват високи скорости, което означава че отговарят на изискванията на ПУЕЕС. Изискванията в ПУЕЕС се променят в зависимост от нуждите на системата, а не на базата на евентуални бъдещи несигурни инвестиции.</p>

			<p>г.) сумарната скорост на изменение на изходната мощност на генераторите, участващи във вторичното регулиране, трябва да бъде достатъчна за целите на регулирането; тя се дефинира в проценти от номиналната мощност на генериращия блок за единица време и зависи от типа на първичния енергиен ресурс; за ГПЕЦ скорост 8 % за минута, за ВЕЦ с изравнители - от 1,5 % до 2,5 % за секунда, за кондензационни ЕЦ на вносни въглища - от 2 % до 4 % за минута, и за кондензационна електрическа централа, наричана по-надолу КЕЦ на лигнитни въглища - от 1 % до 2 % за минута; Никъде в ПУЕСС не са дефинирани изискванията към локалните системи за съхранение на енергия с батерии, при които сумарната скорост на изменение на енергията може да бъде много висока и тя не бива да се ограничава допълнително извън максималните технологични допуски. В противен случай изкуствено ще се снижи ефективността на ЛССЕ в процесите на първичното и вторичното честотно регулиране. Това трябва изрично да се уговори!</p> <p>Стр.8 Дублирани са в таблицата стандартите IEC62368-1, UN38.3 и IEC62368-1. Неправилно е цитиран стандарт IEC 62909-1. Допълнителен стандарт за изпълнителя на строителството IEEE 1547 -2018 Grid/ DER Interconnection This standard is written considering that the DER is a 60 Hz source. Няма как буквално да го прилагаме този стандарт, работим на 50Hz.</p>	<p>Изискванията в ПУЕСС, управлението и баланса на системата и нейната сигурност са изцяло право и задължение на Независимия преносен оператор.</p> <p>Стр. 8: Приема се. Потвърждаваме, че има дублиране. Правилните стандарти са следните:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IEC 62933: "Системи за съхранение на електрическа енергия (ECE)" • IEC62909-1: " Двупосочни преобразуватели на енергия, свързани към мрежата "
--	--	--	--	--

			<p>Стр.9</p> <p>„Допълнителен стандарт за балансиране на съоръжението за съхранение“</p> <p>Като не обръщаме внимание на формулировката, която трябва да се редактира по отношение на „баланса“ , изброени са 24 стандарта, започвайки от кабели и осветление и свършвайки до трансформатори. Не дай си Боже, нещо да не отговаря, целият проект ще бъде отхвърлен! Вратата за корупционни практики е широко отворена...</p> <p>С уважение, Д-р инж. Иван Желязков Зам. п-л Съвет на Директорите на ЦЕРБ ЕАД</p>	<p>Действително стандартът е за 60 Hz, за което има изрично позоваване и следователно няма изискване да се спазва при системи работещи на 50Hz.</p> <p>Стр. 9: Изискваме проектите да следват международните и съответните местни стандарти, за да се гарантира, че те отговарят на изискванията за безопасност и техническите изисквания. В допълнение, има възможност за прилагане на алтернативни стандарти, които са допустими съгласно българското или европейското законодателства. Има техническа грешка в препратката от последния параграф на Приложение 8 "Технически изисквания" и ще се поправи от т. 2 на т. 3.</p>
25.07.2024	BG-RRP-4.034-COM19	energy-f@abv.bg	<p>Уважаеми дами и господа,</p> <p>Във връзка с обществено обсъждане на процедура за Подкрепа за инвестиции в национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници бихме искали да обърнем вашето внимание на констатирани пропуски и непълноти при дефиниране на условията за кандидатстване и допустимост по процедура за Подкрепа за инвестиции в национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници. Последният препяства възможността на редица потенциални кандидати да подадат проектни предложения и по същество не кореспондира с</p>	<p>Приема се частично. Съгласно ПВУ процедурата е за самостоятелни системи за съхранение на електроенергия на ниво мрежа, които ще спомогнат за осигуряване на балансиране и управление на претоварването на мрежата.</p> <p>В тази връзка, самостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия, с минимална инсталирана мощност от 10 MW, което има директна оптична връзка към телекомуникационната мрежа на ECO, съответно - SCADA/EMS на ECO, е</p>

			<p>разпоредбите на Закона за енергетиката. Необосновано и дискриманационно е прието, че на финансиране подлежат единствено самостоятелни обекти за съхранение. В тази връзка моля да имате предвид следното: При дефиниране на условията на допустимост на кандидатите е заложено условие кандидатът да разполага с валидно становище за присъединяване, действащ предварителен договор за присъединяване или действащ договор за присъединяване с ЕСО ЕАД, от които да е видно, че срокът за присъединяване на съоръжението за съхранение на електрическа енергия е не по-късно от 31 март 2026 г. Управляващият орган не е съобразил изрично предвидената в чл. 116, ал. 10 и чл. 117, ал. 11 на Закона за енергетиката (ЗЕ) възможност ново съоръжение за съхранение на електрическа енергия да бъде изградено към енергиен обект за производство на електрическа и/или топлинна енергия, респективно към обект за потребление. Разпоредбите на чл. 116, ал. 11 и чл. 117, ал. 12 са категорични, че когато не е необходимо увеличаване на присъединената мощност, договор за присъединяване не се сключва. В посочените хипотези изграждащото обекта за съхранение на електрическа енергия лице подава уведомление до оператора на съответната мрежа. С допълнително споразумение към договора за достъп и пренос на производителя или клиента се посочват техническите изисквания към схемата на свързване на съоръжението за съхранение към електрическата уредба на лицето, местата на измерване на електрическата енергия и се</p>	<p>допустимо по процедурата, т.е. отговаря на условията на чл. 90а, ал. 2, т. 2 от Закона за енергетиката. Съоръжението за съхранение може да бъде разположено съвместно със съществуващ обект за производство и потребление, но то трябва да има отделна точка за присъединяване към мрежата и отделен електромер, както и да отговаря на всички изисквания на процедурата (вкл. технически) за предоставяне на спомагателни услуги.</p>
--	--	--	--	---

			<p>регламентират правата и задълженията на страните с цел гарантиране сигурността на електроенергийната система с оглед недопускане смущения в мрежата. Допълнителното споразумение се сключва преди издаване на разрешение за строеж на съоръжението за съхранение, когато това е необходимо, като в този случай не се сключва договор за присъединяване. С оглед изложеното изразяваме становище, че въведените изисквания за наличие на становище, предварителен договор или договор за присъединяване се явяват дискриминационни по отношение на потенциални кандидати, имащи намерение да изградят обект за съхранение на електрическа енергия към съществуващ обект за производство и/или потребление, в рамките на присъединената мощност на последния. Чл. 90а, ал. 2 от ЗЕ дава възможност обект за съхранение да бъде изграден както като самостоятелно съоръжение, така и към съществуващ обект за производство или потребление.</p> <p>В тази връзка считаме, че Управляващият орган следва да съобрази действащата нормативна уредба, като изрично предвиди, че в посочените по-горе хипотези Кандидатът представя допълнително споразумение към договора за достъп и пренос, сключено по реда на чл. 116, ал. 11 или чл. 117, ал. 12 от ЗЕ. С уважение,</p>	
--	--	--	---	--

25.07.2024	BG-RRP-4.034-COM20	info@apste.eu	<p>Здравейте, От името на АПСТЕ - Асоциация за производство, съхранение и търговия на електроенергия, бих искала да входирам Становище във връзка с публикувани Проекти на документи за кандидатстване и изпълнение на инвестиция 8 (С4.18). Поради липса на възможност да се качи цял документ, ще копирам становището в полето тук, като то ще е в 2 части поради ограничението от 10000 символа.</p> <p>ДО: Г-Н ВЛАДИМИР МАЛИНОВ, МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА</p> <p>КОПИЕ ДО: Г-ЖА ИВА ПЕТРОВА, ЗАМ.-МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА</p> <p>Изходящ №: 72/25.07.2024</p> <p>СТАНОВИЩЕ от Асоциация за производство, съхранение и търговия на електроенергия (АПСТЕ), ЕИК 205926677</p> <p>Относно: Проекти на документи за кандидатстване и изпълнение на инвестиция 8 (С4.18) от Националния план за възстановяване и устойчивост - BG-RRP-4.034 „Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници“ (RESTORE)</p>	
------------	--------------------	---------------	---	--

			<p>Уважаеми г-н Малинов, Уважаема г-жо Петрова,</p> <p>От името на Асоциация за производство, съхранение и търговия на електроенергия (АПСТЕ) представям на Вашето внимание предложения и коментари за прецизиране и/или изменение на условията за кандидатстване. Надявам се те да бъдат взети предвид при публикуване на поканата.</p> <p>С оглед на кратките срокове за реализация на инвестициите по RESTORE и наличието на противоречиви разпоредби в нормативната уредба, която регламентира изграждането на (електрохимични) системи за съхранение на енергия, АПСТЕ предлага преди публикуване на поканата да бъде проведена междуведомствена работна среща с домакин Министерство на енергетиката, на която да бъдат поканени представители на инвестиционната общност – ВЕИ сдружения, работодателски организации, финансови институции – както и представители на ключови държавни органи – Електроенергиен системен оператор, Комисия за енергийно и водно регулиране, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Дирекция за национален строителен контрол, Министерство на околната среда и водите, Комисия по енергетика в Народното събрание и др. Целта на тази междуведомствена среща е да се дефинират основните рискови казуси и да се направи необходимото, за да бъдат намерени работещи решения за тяхното адресиране в бърз порядък, така че да не бъде поставена под риск успешната</p>	
--	--	--	--	--

			<p>реализация на инвестициите по RESTORE.</p> <p>Оставам на разположение за допълнителни коментари и се надявам Министерство на енергетиката да вземе под внимание представените по-долу предложенията на АПСТЕ.</p> <p>С уважение,</p> <p>Никола Газдов Председател на УС на АПСТЕ</p> <p>Коментари и препоръки по документ „Условия за кандидатстване за получаване на безвъзмездни средства по процедура чрез подбор за изпълнение на инвестиции от крайни получатели BG-RRP-4.034 „Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници“ (RESTORE).</p> <p>КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ НА КАНДИДАТИТЕ</p> <p>В 11.1 от Условията за кандидатстване т. 4) е записано, че кандидатите трябва „Да имат самостоятелно или чрез своя(ите) акционер(и)/съдружник(ци) собствен капитал от: (а) 6 млн. лв. за проектни предложения за изграждане на съоръжение за съхранение с планиран капацитет ≥ 20 MWh и ≤ 50 MWh; (б) 10 млн. лв. за проектни предложения за изграждане на съоръжение за съхранение с планиран</p>	<p>Не се приема. Крайните срокове за разработване на проекта са много ограничени и провалът/забавянето на проекта може да доведе до неспазване на крайните срокове на ПВУ и съответно до невъзможност да се получи наличното безвъзмездно финансиране от ЕС за процедурата.</p>
--	--	--	---	---

			<p>капацитет > 50 MWh.“</p> <p>КОМЕНТАР И ПРЕПОРЪКА от АПСТЕ: Този критерий следва да отпадне.</p> <p>Стандартна практика е проектите за производство/съхранение на енергия от възобновяеми източници да бъдат разработвани от учредени специално за тази цел проектни дружества, които нямат странични активи и/или дейност.</p> <p>Във фазата на разработване на съответните инвестиционни намерения, проектните дружества използват заемни средства от своите акционери, а за изграждането на проекта разчитат на комбинация от собствен капитал (отново заеми от акционери / собственици) и привлечен капитал (банково финансиране).</p> <p>Поставените условия за собствен капитал са силно ограничителни спрямо краткия времеви прозорец за кандидатстване по програмата и биха възпрепятствали от участие иначе добре структурирани и банкируеми проекти, изкуствено стеснявайки кръга от допустими кандидати.</p> <p>АПСТЕ смята, че изискванията за предоставяне на гаранция за участие и гаранция за добро изпълнение на одобреното за финансиране проектно предложение (т.3), както и изискването за предоставяне на финансово-технически отчет (ФТО) 4 пъти в годината, са напълно достатъчни за удостоверяване на финансовата способност на</p>	<p>Изискванията за собствен капитал и гаранциите са включени заедно, за да се гарантира, че проектите ще бъдат завършени съгласно условията и в срок. Правителството трябва да намери подходящ баланс между риска от забавяне/неуспех на проекта и отварянето на процедурата за по-широк кръг участници.</p> <p>Във връзка с изискванията за собствен капитал, критериите са включени за оценка на финансовата стабилност на кандидатите, адаптирани за различните размери на проектите въз основа на очакваните изисквания за финансиране на проекта, за да се намали рискът от недостиг на финансиране за разработването на проекта, който може да повлияе на сроковете за изпълнение на ПВУ.</p> <p>Важно е да се отбележи, че кандидатите могат да имат и текущи задължения/проекти (извън проектите, участващи в процедурата), за които може да се наложи да разчитат на вътрешни източници на финансиране.</p> <p>Изискването за собствен капитал е определено, като са взети предвид горните аспекти. Освен това нивата са приведени в съответствие с</p>
--	--	--	---	--

			<p>кандидатстващите по процедурата инвеститори да реализират съответните инвестиционни намерения.</p> <p>В самия процес за предоставяне на банкова гаранция за участие в тръжната процедура, финансовите показатели на кандидата и на останалите дружества от групата, са предмет на верификация от банката-издател на банковата гаранция, тъй като издаването на банкова гаранция (или на лимит за издаване на банкови гаранции) се разглежда като допълнителен ливъридж (кредитна задлъжнялост) и подлежи на детайлен финансов анализ и одобрение от страна на банката.</p> <p>С оглед на гореизложеното, допълнителни условия за финансова стабилност на проектните дружества - заложи в 11.1 от Условието за кандидатстване т. 4) – несъмнено биха довели до силно стесняване на кръга на потенциалните кандидати. На така посочените силно завишени параметри биха отговорили много малко компании. Евентуалното административно наложено стесняване на кръга от допустими кандидати би поставило под въпрос състезателния елемент в процедурата и би ограничило ценовата конкуренция между подадените предложения, което поставя под въпрос самото постигане на целите по тази процедура от НПВУ.</p> <p>По отношение на постигнат етап на готовност на предложението, описан в т. 13. 1 л. 5) от Условието за кандидатстване, е заложило условие: „Кандидатът да разполага с валидно становище за присъединяване, действащ предварителен договор за присъединяване</p>	<p>референтните стойности на разходите по проекта за предишни подобни процедури.</p> <p>Приема се да отпадне като изискване от становището за присъединяване, предварителния договор или договора за присъединяване, но остава като краен срок за изпълнение на инвестицията</p>
--	--	--	---	--

			<p>или действащ договор за присъединяване с ЕСО ЕАД, от които да е видно, че срокът за присъединяване на съоръжението за съхранение на електрическа енергия е не по-късно от 31 март 2026 г.“</p> <p>Изричното посочване на крайна дата за присъединяване на съоръжението (31 март, 2026 г.) за съхранение е в разрез със съществуващата нормативна рамка, както и задълженията на системния оператор по отношение на поети ангажименти към крайни клиенти в процедури по присъединяване. Дори да приемем, че ЕСО би поел подобен конкретен времеви ангажимент за предложенията, кандидатстващи по процедурата, липсата на публично достъпен регистър за всички постъпили искания за присъединяване и получени по тях становища, както и последващи етапи на всяка от индивидуалните процедури, биха поставили ЕСО в позиция на практика едностранно да определя, кои инвеститори да получат договор с посочена дата и кои не, отсявайки инвестиционната инициатива по тяхна преценка.</p> <p>АПСТЕ е на мнение че гореописаната ситуация не би следвало да се допуска и следователно наличието на крайна дата в изискуемите по търга документи за присъединяване следва да отпадне като условие.</p> <p>Допълнително, не е разгледана хипотезата, предвидената в чл. 116, ал. 10 и ал.11 и чл. 117, ал. 11 от Закона за енергетиката (ЗЕ) възможност ново съоръжение за съхранение на електрическа енергия да бъде изградено към енергиен обект за</p>	<p>(въвеждане в експлоатация на съоръжението и присъединителните съоръжения).</p> <p>Приема се частично. Съгласно ПВУ процедурата е за самостоятелни системи за съхранение на електроенергия на ниво мрежа, които ще спомогнат за осигуряване на балансиране и</p>
--	--	--	---	--

			<p>производство на електрическа и/или топлинна енергия, респективно към обект за потребление.</p> <p>Разпоредбите на чл. 116, ал. 11 и чл. 117, ал. 12 от ЗЕ посочват, че когато не е необходимо увеличаване на присъединената мощност, договор за присъединяване не се сключва. В посочените хипотези изграждащото обекта за съхранение на електрическа енергия лице подава уведомление до оператора на съответната мрежа. С допълнително споразумение към договора за достъп и пренос на производителя или клиента се посочват техническите изисквания към схемата на свързване на съоръжението за съхранение към електрическата уредба на лицето, местата на измерване на електрическата енергия и се регламентирант правата и задълженията на страните с цел гарантиране сигурността на електроенергийната система с оглед недопускане смущения в мрежата. Допълнителното споразумение се сключва преди издаване на разрешение за строеж на съоръжението за съхранение, когато това е необходимо, като в този случай не се сключва договор за присъединяване.</p> <p>С оглед горното е видно, че въведените изисквания за наличие на становище, предварителен договор или договор за присъединяване се явяват дискриминационни по отношение на потенциални кандидати, имащи намерение да изградят обект за съхранение на електрическа енергия към съществуващ обект за производство и потребление, в рамките на присъединената мощност на последния.</p> <p>В тази връзка АПСТЕ счита, че Условието за</p>	<p>управление на претоварването на мрежата.</p> <p>В тази връзка, самостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия, с минимална инсталирана мощност от 10 MW, което има директна оптична връзка към телекомуникационната мрежа на ECO, съответно - SCADA/EMS на ECO, е допустимо по процедурата т.е. отговаря на условията на чл. 90а, ал. 2, т. 2 от Закона за енергетиката. Съоръжението за съхранение може да бъде разположено съвместно със съществуващ обект за производство и потребление, но то трябва да има отделна точка за присъединяване към мрежата и отделен електромер, както и да отговаря на всички изисквания на процедурата (вкл. технически) за предоставяне на спомагателни услуги.</p>
--	--	--	--	--

			кандидатстване следва да се съобразят с действащата нормативна уредба, като изрично се посочи, че в посочените по-горе хипотези Кандидатът следва да представи допълнително споразумение към договора за достъп и пренос, сключено по реда на чл. 116, ал. 11 или чл. 117, ал. 12 от ЗЕ.	
--	--	--	--	--

25.07.2024	BG-RRP-4.034-COM21	info@apste.eu	<p>СТАНОВИЩЕ от Асоциация за производство, съхранение и търговия на електроенергия (АПСТЕ) - Част 2</p> <p>РЕД ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИЯ</p> <p>В реда за оценяване на предложенията е посочено, че „класирането на предложенията ще се извършва въз основа на поисканата безвъзмездна помощ за 1 MWh използваем енергиен капацитет за съхранение на електрическа енергия от ВЕИ“</p> <p>Не е посочена изрична дефиниция за използваем енергиен капацитет, което създава предпоставка за различни тълкувания и съответно некоректно подадени данни за проекта от кандидатите.</p> <p>В 13.1 I. 6) от Условиата техническите характеристики на съоръжението за съхранение са определени като: „гарантиран (полезен) капацитет за продължителност на съхранението от най-малко 2 часа (дефиниран като отношението на гарантирания капацитет на съоръжението за съхранение, в MWh, към неговата максимална мощност на зареждане/разреждане в MW) да е с най-малко 2 часа (C-Rate да е максимум C/2)“ , докато Минималните технически характеристики (Приложение 8) реферират към минимален използваем капацитет в %, а Формулярът за кандидатстване ще изисква посочване на използваем енергиен капацитет MWh.</p> <p>АПСТЕ препоръчва в Приложение 8 Минимални</p>	<p>Приема се. В условията за кандидатстване ще се включи изрично определение на използваем капацитет за съхранение на енергия, както следва:</p> <p>„Използваемият капацитет за съхранение е равен на максималното количество енергия в MWh, което съоръжението за съхранение може да отдаде при непрекъсната работа, като поддържа номиналната си мощност в MW“.</p> <p>От съоръженията за съхранение се изисква да имат минимално време за отдаване/зареждане от 2 часа, изчислено като минималния брой часове, през които съоръжението може да отдава/зарежда при непрекъсната работа, като поддържа номиналната си мощност от MW.</p>
------------	--------------------	---------------	--	---

			<p>технически изисквания и Приложение 9 Критерии и методология за оценка на предложенията за осъществяване на инвестиции да бъде ясно разписана дефиниция и параметри за определяне на използваем енергиен капацитет, който следва да се декларира от кандидата и въз основа на който ще бъдат класирани предложенията.</p> <p>В проекта е посочено, че при няколко кандидата с еднаква поискана безвъзмездна помощ, СНД ще класира тези кандидати като „предложението, което изисква по-малко земя (в квадратни метри) за съоръжението за съхранение, ще бъде класирано преди предложението, което изисква повече земя“.</p> <p>АПСТЕ счита, че посоченият критерий е в противоречие с изискването предложенията за изпълнение на инвестиции следва да са в съответствие с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“, детайлно описани в Технически насоки за прилагането на принципа за „ненанасяне на значителни вреди“ съгласно Регламент за Механизма за възстановяване и устойчивост (2021/C58/01).</p> <p>Трябва да се отбележи, че съвременните технологии за съхранение на енергия с батерии заемат изключително малко земя спрямо капацитета за съхранение на енергия, който предоставят. Допълнително, законово е предвидена възможност те да бъдат изградени като преместваеми обекти с минимално въздействие върху околната среда по време на изграждане и експлоатация.</p>	<p>Приема се. Премахва се използването на по-малко земя като критерий за класиране при равенство на предложенията. На негово място ще се включи като критерий по-дълъг гаранционен период на съоръжението за съхранение.</p>
--	--	--	--	--

			<p>При липса на специфични разпоредби за пожарна безопасност за съоръжения за съхранение на енергия с батерии, този критерий рискува да доведе до проектантски решения и технически проекти, които изкуствено залагат ограничение на площта заемана от съоръжението при кандидатстване по конкретната програма. Добрите инженерни практики при проектиране, изграждане и поддръжка / обслужваемост (включително, но не само, грижата за здравето и безопасността на хората, поддържащи съответните батерийни системи и съоръжения), както и гарантирането на подходящи мерки за ограничаване на евентуално негативно въздействие от възникнала пожароопасна ситуация, предполагат наличие на достатъчни отстояния между отделните батерийни елементи и съоръжения.</p> <p>С оглед на горното е видно, че в сегашния си вид програмата индиректно би насърчила проекти, които нарушават базови принципи и добри практики за проектиране, изграждане и поддръжка на батерийни системи за съхранение на електрическа енергия. Изкуственото ограничаване на използваната площ за разполагане на системи за съхранение на енергия – която е незначителна дори при спазване на най-високите технически стандарти за безопасност и изправност – предпоставя опасност за здравето и безопасността на хората, обслужващи обекта, за сметка на оптимизиране на критерий за площ, който не само не е мотивиран от техническа гледна точка, но и не допринася за предотвратяване и контрол на замърсяването на въздуха, водите или земята, нито подпомага принципа за защита и възстановяване на</p>	
--	--	--	--	--

			<p>биологичното разнообразие и екосистемите.</p> <p>АПСТЕ силно препоръчва този критерии да отпадне от оценката на предложенията за изпълнение на инвестиция.</p> <p>АПСТЕ предлага, да се обмислят следните възможности за въвеждане на допълнителни неценови критерии за оценяване, които дават приоритет на отговорното бизнес поведение:</p> <ul style="list-style-type: none">- Да бъде стимулирано развитието и изграждането на нови ВЕИ мощности в България, съгласно заявената цел на RESTORE („Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници“) като се даде допълнителна тежест на кандидатите, които се ангажират да използват по-висок дял електрическа енергия от възобновяеми източници за зареждане на системите за съхранение на енергия. Постигане на заложената цел може да бъде отчитано на годишна база посредством предоставяне на доказателства за съответното количество гаранции за производ.- Да бъдат стимулирани проекти с допълнителни мерки за екологична устойчивост, киберсигурност и управление на данните, както и спазване на човешките права и диверсификация при веригата на доставки, в съответствие с насоките на Регламент (ЕС) 2024/1735 от 13.06.2024г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви емисии.	
--	--	--	--	--

			<p>СРОКОВЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИЯ И НЕЯСНОТИ В РЕГУЛАТОРНАТА РАМКА</p> <p>Сроковете описани в условията за изпълнение (за поръчка на трансформатори до 30.04.25, съответно за разрешително за строеж на обекта за съхранение на електроенергия до 31.05.2025 и договор за строителство до 30.06.2025) са трудно постижими, поради дългите срокове на доставка на основните компоненти за присъединителните съоръжения (например - силови трансформатори и оборудване, необходимо за изграждане на нови или рехабилитация на съществуващи подстанции и далекопроводи). Дългите срокове за доставка са свързани с обективни пазарни обстоятелства, произтичащи от голямото търсене и недостатъчното предлагане на подобно специфично оборудване на световните и регионални пазари.</p> <p>Допълнително, изискването „всички разрешителни за строеж (инсталиране) на съоръжението за съхранение, както са посочени в предложението, са получени: не по-късно от 31 май 2025 г.“ трябва да бъде прецизирано по отношение на това, дали се отнася само до съоръжението за съхранение или и за прилежащата присъединителна инфраструктура и съоръжения, ако такива е предвидено да бъдат изградени.</p> <p>С оглед спазването на сроковете за изпълнение на дейностите по НПВУ, АПСТЕ предлага да се изследва възможността инвестицията да се счита за изпълнена след удостоверяване на завършването на</p>	<p>Не се приема. Съгласно ПВУ съоръженията за съхранение следва да бъдат въведени в експлоатация. За да бъде въведено в експлоатация едно съоръжение за съхранение е необходимо да бъде изградена и прилежащата присъединителна инфраструктура.</p>
--	--	--	--	---

			<p>изграждането на съоръжението за съхранение на електрическа енергия до март 2026г.</p> <p>Регулаторната рамка, регламентираща административно-разрешителния режим, както и пазарната рамка за съоръжения за съхранение на електрическа енергия в България все още не е добре установена и съществуват редица ситуации, които се нуждаят от разяснение и активен диалог на институциите със заинтересуваните страни.</p> <p>Например, законово е предвидена възможност електрохимическите съоръжения за съхранение да бъдат третирани като преместваеми обекти, за които се издава разрешение за поставяне и тези обекти не се въвеждат в експлоатация.</p> <p>Така, изискването за въвеждане в експлоатация по програмата противоречи на процедурата за изграждане на съоръжения за съхранение на енергия като преместваеми обекти и ще доведе до усложняване и забавяне на разрешителния режим.</p> <p>По отношение на срока на разрешенията за поставяне също е налице различна практика на различните общини и главни архитекти. АПСТЕ смята, че е необходимо да се приеме инструкция от Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) към всички общини да изменят наредбите си за преместваеми обекти, като се</p>	<p>Приема се. На интернет страницата на Министерството на енергетиката е публикувано становище на ДНСК относно третирането на съоръженията за съхранение².</p> <p>Като се има предвид, че съоръженията за съхранение по тази процедура следва да бъдат самостоятелни и (i) с капацитет равен или над 10 MW; (ii) свързани към мрежата и (iii) с възможност за предоставяне на спомагателни услуги, ще се прилага разпоредбата на чл. 137, ал. 1 от Закона за устройство на територията. За присъединителните съоръжения ще се изисква разрешение за строеж и следователно за съоръжението за съхранение също ще се изисква разрешение за строеж.</p>
--	--	--	--	---

² <https://www.me.government.bg/uploads/manager/source/VOP/%5BUntitled%5D.pdf>

			<p>включи отделен раздел с унифицирани процедури за издаване на разрешение за поставяне на съоръженията за съхранение, в това число срокът на валидност на тези разрешения да бъде удължен, в съответствие с експлоатационния живот на съоръжението за съхранение, а не както е масовата практика в момента – до 5 г., с неясна процедура за удължаване.</p> <p>Няма и установена практика по отношение на процедурата за екооценка на съоръженията за съхранение на енергия, което предполага разнопосочна практика на РИОСВ по места. С цел да се постигне унифициране на екологичните изисквания, АПСТЕ предлага Министерство на околната среда и водите (МОСВ) да изработи инструкция към всички РИОСВ тези обекти да се разглеждат по реда на чл. 2, ал. 2 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимост на планове и програми.</p> <p>АПСТЕ е готова да съдейства за структурирането и организирането на конструктивен диалог с релевантните институции: Министерство на енергетиката, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на околната среда и водите, Дирекция за национален строителен контрол, Електроенергиен системен оператор, Представители на енергийната комисия в Народното събрание, Електроразпределителните дружества и др.</p>	
25.07.2024	BG-RRP-4.034-COM22	tsvetanka.naydenova@gmail.com	<p>Здравейте,</p> <p>Може ли да поясните по-категорично в условията за кандидатстване допустимо ли е проектните</p>	<p>Електрическата енергия, която ще се съхранява в съоръженията, не се ограничава само до възобновяеми</p>

			<p>предложения да не са свързани с какъвто и да е източник на енергия добита от възобновяем източник /вятърна или слънчева енергия/. В момента този въпрос предполага тълкуване, защото в основната цел на процедурата е записано: "Основната цел на инвестицията е да се даде възможност за значително увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници (вятърна и слънчева) в енергийния микс и да се гарантира сигурността, стабилността и готовността на българската електроенергийна система. Инвестицията се състои в подкрепа за изграждане и въвеждане в експлоатация на национална инфраструктура от съоръжения за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници с поне 3000 MWh използваем енергиен капацитет на равнището на електроенергийната мрежа."</p> <p>Никъде в условията за кандидатстване не е посочено, че се изисква проекта да е комбиниран, т.е. да е обвързан и с производствена част, а се визират само успешното интегриране в мрежата на съоръжения за съхранение на електрическа енергия на ниво електропреносна мрежа. Допустимите дейности са за изграждане и въвеждане в експлоатация на съоръжения за съхранение на електрическа енергия. Допустимите разходи също са за изграждане на съоръжение за съхранение на електрическа енергия.</p>	<p>енергийни източници и този подход е съгласуван с ПВУ звеното на ЕК.</p> <p>Съгласно ПВУ процедурата е за самостоятелни системи за съхранение на електроенергия на ниво мрежа, които ще спомогнат за осигуряване на балансиране и управление на претоварването на мрежата.</p> <p>В тази връзка, самостоятелно съоръжение за съхранение на електрическа енергия, с минимална инсталирана мощност от 10 MW, което има директна оптична връзка към телекомуникационната мрежа на ECO, съответно - SCADA/EMS на ECO, е допустимо по процедурата, т.е. отговаря</p>
--	--	--	---	---

			<p>В приложенияте към пакета документи общи условия - файл с наименование "Obshti usloviya_Restore" е посочено на стр. 14, чл. 14.8 е посочено следното, което поставя въпрос дали наистина се изисква компонентът за съхранение да приема електрическата енергия, която ще съхранява от пряко присъединената електрическа централа за производство на електрическа енергия от ВИ?</p> <p>14.8. Крайният получател изготвя доклад, в който представя информация и доказателства от измерване за изпълнението на изискването компонентът за съхранение да приема най-малко 75 % от електрическата енергия, която съхранява от пряко присъединената електрическа централа за производство на електрическа енергия от ВИ, на годишна база. Докладът се представя всяка година, за период от пет години, като за начало на периода се счита датата на извършване на окончателното плащане по настоящия договор.</p>	<p>на условията на чл. 90а, ал. 2, т. 2 от Закона за енергетиката. Съоръжението за съхранение може да бъде разположено съвместно със съществуващ обект за производство и потребление, но то трябва да има отделна точка за присъединяване към мрежата и отделен електромер, както и да отговаря на всички изисквания на процедурата (вкл. технически) за предоставяне на спомагателни услуги.</p> <p>Приема се. Това е техническа грешка, която ще бъде отстранена.</p>
--	--	--	---	---

25.07.2024	BG-RRP-4.034-COM23	tsvetanka.naydenova@gmail.com	<p>Здравейте,</p> <p>В индикативните условия за кандидатстване на стр. 22, Раздел: 13.2. НЕДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ са цитирани двете предходни подобни мерки, но е посочен номера на едната процедура - BG-RRP - 4.032 , а е изписано името на другата процедура - "Подкрепа за нови мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници и съхранение на електроенергия над 200 kW, която е с номер BG-RRP - 4.033.</p> <p>Очевидно е техническа грешка.</p> <p>Предложението ми е освен коригиране на тази грешка да се внесе ясно и недвусмислено уточнение, дали кандидатите по някоя от двете предходни подобни процедури, а именно: BG-RRP-4.032 „Подкрепа на нови мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници и съхранение на електроенергия с инсталирана мощност от 200 kW до 2 MW“ (Покана 1) и BG-RRP-4.033 "Подкрепа на нови мощности за производство на електроенергия от възобновяеми източници и съхранение на електроенергия с инсталирана мощност над 200 kW"(Покана 2), биха били допустими кандидати, като заявят финансиране за съоръжения за съхранение, които не съвпадат с мощностите, заявени в цитираните по-горе процедури?</p>	<p>Приема се. Това е техническа грешка, която ще бъде отстранена.</p> <p>Същият кандидат може да участва, но с друг проект или за нов капацитет за съхранение, доколкото той е в съответствие с изискванията на настоящата процедура.</p>
------------	--------------------	-------------------------------	---	---

			<p>Въпросът е важен и със сигурност ще бъде зададен във "Въпроси и отговори" в случай, че това уточнение не бъде направено в окончателните условия за кандидатстване, защото както знаете по предходните процедури можеше да се кандидатства от 30% до 50% от мощността на ВИ, което означава, че същите кандидати биха могли да заявят подкрепа за мощности от 50% до 70% от мощността на техните ВИ инсталации за производство на енергия.</p>	
25.07.2024	BG-RRP-4.034-COM24	tsvetanka.naydenova@gmail.com	<p>Здравейте,</p> <p>Няколко въпроса, които бихте могли да вземете предвид при оформяне на окончателните условия за кандидатстване:</p> <p>1. Моля да поясните дали съоръженията за съхранение на енергия ще са елементи на техническата инфраструктура. В случай на положителен отговор, моля да посочите точни указания относно изискванията към нея.</p> <p>2. Дали бихте могли да поясните ще бъдат ли допустими кандидати, които имат за собственик БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВА ЧРЕЗ МИНИСТЪРА НА ЕНЕРГЕТИКАТА?</p>	<p>1. Разяснения ще бъдат предоставени след отваряне на процедурата за кандидатстване.</p> <p>2. Разяснения ще бъдат предоставени след отваряне на процедурата за кандидатстване.</p>

25.07.2024	BG-RRP-4.034-COM25	office@power-synergy.ch	<p>1. Въз основа на какво пред-проектно проучване е изготвена процедура BG-RRP-4.034?</p> <p>2. Защо няма изисквания към отделните бенефициенти да демонстрират методология за изчисление на вътрешна норма на възвращаемост от предвидената инвестиция?</p> <p>3. Защо няма методология за предотвратяване на манипулации на представените капиталови разходи (CAPEX), след като това позволява изкуственото завишаване на съотношението безвъзмездни средства-собствени средства?</p>	<p>1. Разяснения ще бъдат предоставени след отваряне на процедурата за кандидатстване.</p> <p>2. Класирането се извършва на база на минималната поискана помощ за MWh и не виждаме причина да се въвеждат изисквания към отделните кандидати да представят методология за изчисляване на вътрешната норма на възвращаемост. Кандидатите сами определят как да оценят нормата на възвращаемост на предложената от тях инвестиция и как това да се отрази в проектното им предложение.</p> <p>3. В раздел 14.1 от условията за кандидатстване са посочени изискванията към капиталовите разходи, за да бъдат допустими за безвъзмездно финансиране, което изисква, наред с другото, разходите да са обосновани за изпълнението на инвестицията и да могат да бъдат напълно проверени. Освен това само част от разходите, свързани с изграждането на съоръженията за съхранение, са допустими за безвъзмездно</p>
------------	--------------------	-------------------------	---	--

			<p>4. Каква е причината определеният по процедурата C-rate за батериите да предразполага към използване на нискокачествени технологии с ниско съотношение за ползване на батериите в режим зареждане/разреждане?</p> <p>5. Защо не е предвиден бонус в методологията за оценка за технически решения, които биха позволили работа в режим зареждане/разреждане повече от 5 часа, което отговаря на реалните нужди за</p>	<p>финансиране, както е посочено в раздел 14.2. В допълнение, това е процес на конкурентен подбор и проектите с най-ниска стойност на исканите безвъзмездни средства ще получат подкрепа. Поради това не препоръчваме да се въвежда допълнителна методология в условията за кандидатстване.</p> <p>4. Не сме съгласни с този коментар. Процедурата е неутрална по отношение на продължителността, като минималната продължителност е 2 часа, което ЕСО счита от за достатъчно за предоставяне на спомагателни услуги. Класирането въз основа на цената за MWh капацитет за съхранение гарантира, че съоръжения за съхранение с различна продължителност от 2 часа и повече могат да се конкурират при равни условия. Поради това процедурата не дискриминира различните продължителности и позволява на кандидатите да изберат най-ефективната продължителност, която е подходяща за тях.</p> <p>5. Процедурата е неутрална по отношение на технологиите, а класирането въз основа на цената за MWh капацитет за съхранение</p>
--	--	--	--	---

			балансиране на българската електроенергийна система?	гарантира, че съоръженията за съхранение с различна продължителност могат да се конкурират при равни условия. Следователно процедурата не дискриминира спрямо различните продължителности и позволява на кандидатите да изберат най-ефективната продължителност, която е подходяща за тях.
25.07.2024	BG-RRP-4.034-COM26	office@power-synergy.ch	6. Има ли изготвен технически проект от страна на ЕСО, който да третира възможностите за по-ефективно използване на инвестицията по процедура BG-RRP-4.034 според нуждите за балансиране на електроенергийната система на България и как този проект ще бъде включен в изпълнението на одобрените по процедурата проекти?	6. Минималните изисквания към системите са предоставени от ЕСО ЕАД.
25.07.2024	BG-RRP-4.034-COM27	office@power-synergy.ch	7. Защо критериите за оценка не взимат пред вид нито европейските изисквания за свеждане до минимум на въглеродния отпечатък през жизнения цикъл на батериите, както и правната рамка за рециклиране на батериите(Регламент (ЕС) 2023/1542)? 8. Защо критериите за оценка не степенуват доставчиците на тази технология по отношение на съвместимостта им с Директива (ЕС) 2024/1760?	7. Въпросният Регламент вече урежда праговете за въглероден отпечатък, които ще се прилагат в ЕС за различните видове батерии, както и сроковете от които тези прагове ще започнат да се прилагат. Рециклирането е ангажимент на инвеститора. Считаме, че не са необходими допълнителни действия в това отношение в рамките на настоящата процедура. 8. Директива (ЕС) 2024/1760 влезе в сила едва преди броени дни, след като беше публикувана процедурата. Също така

				срокът за транспониране в националното законодателство все още не е изтекъл.
25.07.2024	BG-RRP-4.034-COM28	Dian.Boev@cmslegal.bg	<p>ОТНОСНО: Обществено обсъждане на Процедура за БФП BG-RRP-4.0034 „Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници“ (RESTORE) – Процедура 1 по изпълнение на инвестиция 8 от НПВУ.</p> <p>Запознахме се и прегледахме проекта на условия за кандидатстване за Проекта на процедура („Проект на условия за кандидатстване“), а също и на Договора за финансиране по процедура чрез подбор BG-RRP-4.0034 („Договор за финансиране“).</p> <p>С настоящото писмо бихме искали да изразим нашите предложения и коментари относно Проекта на условия за кандидатстване и Договора за финансиране, въведени по отношение на кандидатите в Проекта на процедура, както следва:</p> <p>1. Раздел 13.1 - Допустими дейности от Проекта на условия за кандидатстване</p> <p>Съгласно Раздел 13, крайните получатели трябва да предоставят копие от двустранно подписан с ЕСО протокол за преминали тестове за доказване на параметри за осигуряване на резерви за първично регулиране на честотата и/или автоматично вторично регулиране на честотата и обменните мощности за съответните съоръжения за съхранение на електрическа енергия не по-късно от 31 май 2026. Изрично е посочено, че гореописаните обстоятелства се удостоверяват преди изплащане на помощта чрез представяне на заверени копия от: а) влязло в сила разрешение за ползване за съоръжението за</p>	<p>Приема се да бъде предоставено или разрешение за поставяне или разрешение за ползване, съгласно приложимостта в конкретния случай и ще се отрази в документацията по процедурата.</p>

			<p>съхранение; б) договор за достъп и пренос на електрическа енергия с ЕСО; в) протокол за преминали тестове за доказване на параметри за осигуряване на резерви.</p> <p>Съгласно легалната дефиниция на „съоръжение за съхранение на енергия“, дадена в § 1, т. 61в от Допълнителните разпоредби на ЗЕ, електрохимическите съоръжения за съхранение на електрическа енергия представляват преместваеми обекти по смисъла на Закона за устройство на територията.</p> <p>Съгласно тълкувателно становище на Дирекция за национален строителен контрол и в светлината на легалната дефиниция на съоръжение за съхранение, електрохимическите съоръжения за съхранение, които са разположени в контейнери, представляват преместваем обект по смисъла на ЗУТ. Разпоредбите на ЗУТ, отнасящи се до преместваеми обекти, изискват разрешение за поставяне въз основа на схема и проектна документация, одобрена от главния архитект на общината. Съгласно приложимите нормативни актове разрешение за ползване за съоръжение за съхранение не може да бъде издадено за преместваеми обекти.</p> <p>Предложение: Посочените разпоредби на закона поставят в невъзможност участниците да изпълнят условията за усвояване на гранта, поради липсата на правен механизъм за осигуряване на разрешение за ползване за съответния преместваем обект. С оглед гореизложеното, предлагаме изискването за разрешение за ползване за съоръжение за съхранение да отпадне или условието да позволява</p>	
--	--	--	---	--

			<p>алтернативност, тоест да бъде предоставено или разрешение за поставяне или разрешение за ползване, съгласно приложимостта в конкретния случай.</p> <p>2. Раздел 23.1.II от Проекта на условия за кандидатстване Съгласно Проекта на условия за кандидатстване, след сключване на договора за финансиране крайният получател следва да представи план за експлоатация и управление на съоръжението за съхранение, който включва 3-годишна гаранция за трансформатори и инвертори, която покрива замяната в случаи на повреда. Съгласно установената пазарна практика за последните 3 (три) години, производителите на оборудване предоставят гаранция със срок не по-дълъг от 2 години.</p> <p>Предложение: Нашето предложение е Министерството на енергетиката заедно с техническите консултанти да обсъди възможността да се намали изискването за срок на гаранцията за трансформатори и инвертори от 3 на 2 години, съблюдавайки по този начин стандартната пазарна практика.</p> <p>3. Раздел 11, точка 4) от Проекта на условия за кандидатстване 3.1 Доказването на изискуемите размери на капитала съгласно раздел 11, т. 4) става чрез представяне на годишни финансови отчети или консолидирани годишни финансови отчети от последната финансова</p>	<p>2. Не се приема. Честа практика на производителите е да предоставят по-дълга гаранция, като така предлагат по-устойчиви дизайни и по-качествени материали на продуктите си, а това води до по-голяма сигурност за устойчивостта на инвестицията.</p> <p>3. Частично е отразено. Изискването за собствен капитал може да бъде изпълнено и чрез преките акционери на заявителя. Други лица, свързани със заявителя, не се вземат предвид при</p>
--	--	--	--	---

			<p>година. Когато кандидатът е новоучреден или желае да изпълни изискванията за кандидатстване след приключването на финансовата година, доказването на капитала може да се извърши и чрез одитиран междинен финансов отчет или междинен консолидиран финансов отчет. Проектът предвижда и забрана за доказване на капитала чрез други лица, които са свързани с кандидата.</p> <p>Предложение: Предлагаме да се внесе промяна в необходимата документация, като се предвиди възможност капиталът да се доказва и чрез рефериране към капитал на лица от групата на кандидата, както подобна разпоредба е била приложима в предходни процедури.</p> <p>4. Договор за финансиране 4.1 Член 2, ал.2.5 1) Съгласно член 2, ал.2.5, точка 1) крайният получател се задължава да осигури устойчивост на проектните дейности като: не прехвърля правото на собственост върху обекта, изграден в резултат на инвестицията по договора; б) не променя предназначението на активите, придобити в резултат на изпълнението на проекта; в) не сключва договори от всякакъв характер с трети лица и/или извършва други действия, които биха могли да доведат до значително изменение в резултатите от проекта. Уचितо молим за Вашето съдействие, като предоставите тълкуване и/или коментар, изяснявайки значението на „значителни промени в резултатите“. В допълнение, бихме искали да знаем дали увеличаването на капацитета на съоръжението би</p>	<p>проверката на съответствието с изискването.</p> <p>Изискването за собствен капитал не може да бъде изпълнено чрез физическо лице - съдружник или акционер, който не изготвя финансови отчети в съответствие със Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти.</p> <p>Такива разяснения бяха дадени и в рамките на предишните процедури.</p> <p>4. Устойчивостта на дейностите по проекта следва да се тълкува в смисъл, че параметрите на проекта, въз основа на които са отпуснати безвъзмездните средства, следва да бъдат запазени и съоръжението за съхранение да функционира за период от минимум 5 години.</p> <p>В тази връзка, увеличаването на капацитета след изграждането на проекта само по себе си няма да измени негативно устойчивостта на инвестицията.</p>
--	--	--	--	---

			<p>попаднало в обхвата на термина „значителни промени“.</p> <p>С адвокат Диан Боев</p> <p>уважение,</p>	
26.07.2024	E-92-00-737/26.07.2024	Fluence	<p>RE: Отговор на Fluence на обществената консултация за инвестиция С4.18 на NRRP: Национална инфраструктура за съхранение на електроенергия от възобновяеми източници (RESTORE).</p> <p>Уважаеми г-н Малинов, Уважаема г-жо Петрова,</p> <p>Приветстваме възможността да коментираме консултацията на Министерството на енергетиката относно търга RESTORE. Fluence е глобален пазарен лидер в продукти и услуги за съхранение на енергия и софтуер за оптимизация на възобновяеми енергийни източници и съхранение. Fluence е и водещият доставчик на базирани на батерии системи за съхранение на енергия в световен мащаб с над 24 GWh в повече от 225 проекта (внедрени или договорени) и дейности в 47 страни.</p> <p>Съхранението на енергия е и ще продължи да играе значителна роля в улесняването на по-високи нива на производство на енергия от възобновяеми източници в енергийната система. От решаващо значение ще бъде постигането на целите на България за възобновяема електроенергия, посочени в NECP, и интегрирането на допълнителни 7 GW активи за възобновяема енергия в енергийната й система до 2030 г.</p> <p>Fluence има голям опит в предоставянето на водещи на пазара решения за справяне с някои от най-</p>	

			<p>големите предизвикателства, пред които са изправени нашите енергийни системи. Това включва големи проекти за съвместно използване на възобновяеми източници като нашия 300 MW / 1200 MWh 11-милен проект в САЩ или използване на батерии за увеличаване на използването на преносни линии като 450 MW / 450 MWh проекти за усилване на мрежата, които в момента доставяме на Германия ОПС TransnetBW и TenneT. Ние също така внедрихме портфолио от батерии от 200 MW / 200 MWh за енергийни клетки в Литва, които като част от националната критична инфраструктура ще бъдат използвани за изключване на балтийските страни от руската мрежа и свързването им с континенталната европейска мрежа. Fluence е изпълнил над 9,4 GW проекти в световен мащаб; само в Европа, Fluence е внедрил или сключил договор над 2,4 GW активи за съхранение в 94 различни проекта.</p> <p>България може да се превърне в хъб за възобновяема електроенергия на Югоизточна Европа и под ръководството на енергийното министерство в един от водещите пазари за съхранение на енергия в Европа. Fluence е инвестирал в този пазар и в момента подкрепя създателите на политики и участниците на пазара, споделяйки нашите знания и опит от поддържането на енергийни пазари по целия свят в интегрирането и увеличаването на съхранението на енергия в техните енергийни системи.</p> <p>След като прегледахме консултацията, издаваме това писмо, за да изложим няколко ключови точки за обратна връзка. Нашият отговор е фокусиран върху предлагането на концепции за стимулиране на устойчивостта и дългосрочната стойност за</p>	
--	--	--	---	--

			<p>енергийния пазар, като предлага включването на най-съвременни технически изисквания и глобално установени стандарти за безопасност, киберсигурност и устойчивост.</p> <p>Като такава, ние предоставихме допълнителна подкрепяща информация за следните раздели на обществената консултация:</p> <p>Приложение 8 – Минимални технически изисквания</p> <p>Вярваме, че бъдещата българска инфраструктура за съхранение не трябва да се фокусира върху най-евтината цена, а върху най-добрата стойност за българските потребители през целия живот на актива. Базираните на литиево-йонни батерии системи за съхранение на енергия са доказали превъзходна производителност и капиталови разходи в сравнение с други технологии, които могат да се използват за стационарни приложения. Въпреки това съществуват значителни разлики в системите за съхранение на литиево-йонни батерии, които се използват днес, като техническата производителност през целия им живот е критична, за да се вземе предвид заедно с капиталовите разходи при всяка оценка. Fluence предлага добавяне на следните параметри към таблицата с минимални технически изисквания на BESS:</p> <table data-bbox="969 1241 1635 1345"> <thead> <tr> <th data-bbox="969 1241 1120 1273">Параметър</th> <th data-bbox="1120 1241 1456 1273">Мерна единица</th> <th data-bbox="1456 1241 1635 1345">Изисквана минимална стойност</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>	Параметър	Мерна единица	Изисквана минимална стойност				<p>Процедурата е неутрална по отношение на технологиите, а класирането въз основа на цената за MWh капацитет за съхранение гарантира, че съоръженията за съхранение с различна продължителност могат да се конкурират при равни условия. Следователно процедурата не дискриминира спрямо различните продължителности и позволява на кандидатите да изберат най-ефективната продължителност, която е подходяща за тях.</p>
Параметър	Мерна единица	Изисквана минимална стойност								

			<p>1 Гарантирана % 97 техническа наличност на година</p> <p>2 Минимален години 15 живот на системата, гарантиран или чрез дългосрочно споразумение за обслужване от доставчика на BESS, или друга гаранция от страна, спечелила търга</p> <p>3 Ефективност на % 85 двупосочна връзка, измерена в точката на взаимно свързване</p> <p>Причините зад предложените параметри от Fluence: 1. Гарантирана техническа наличност на година: • Fluence предлага този параметър за намаляване на времето за престой на BESS, като гарантира, че най-голямата стойност се доставя на системата 2. Гарантиран минимален живот на системата:</p>	
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Fluence предлага това изискване като параметър, осигуряващ минимален живот на активите <p>3. Ефективност на двупосочната връзка:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fluence предлага това изискване за осигуряване на ефективността на BESS <p>Възможност за формиране на мрежа като минимално техническо изискване</p> <p>Нарастващата интеграция на променливи възобновяеми енергийни активи изисква от системните оператори да приемат нови процеси и да внедряват нови технологии, за да осигурят стабилност на системата. На много пазари по света, включително Австралия, Обединеното кралство или Германия, изискванията за формиране на мрежа в момента са или скоро ще бъдат въведени и дефинирани в кодовете на мрежата. На ниво ЕС изискванията за формиране на мрежа за съхранение на енергия понастоящем се разработват от ENTSO-E като част от прегледа на мрежовите кодекси за свързване и по-специално на изискванията за генератори (RfG).</p> <p>Ние вярваме, че българска мрежа за съхранение на енергия, като част от инфраструктурата на националната енергийна система, трябва да бъде изграден в перспектива и вече да включва изисквания за технология за съхранение на мрежа, която ще се превърне в минимални технически изисквания в европейската електроенергийна мрежа през следващите години .</p> <p>Поради това предложихме да включим минимални изисквания относно формирането на мрежа или въз основа на настоящите проекти на процеса на Европейския мрежов кодекс, Първи междинен доклад</p>	<p>Не се приема.</p> <p>Grid-forming се отнася до технология или система, която може да създава и поддържа стабилно напрежение и честота в електрическа мрежа, дори когато няма или има ограничени източници на енергия от традиционни генератори (като например ТЕЦ или АЕЦ). Тези системи са способни да функционират като виртуални генератори и да поддържат мрежата стабилна при вариации в товара или при внезапни промени в генерираната мощност.</p> <p>В контекста на батерийни системи за съхранение на енергия, тези функции и бъдещото им приложение все още се развиват за да могат реално да поемат ролята на традиционни електроцентрали, като осигуряват така наречените "инерционни" характеристики на мрежата.</p>
--	--	--	--	--

			<p>относно техническите изисквания на способността за формиране на мрежа на модулите на енергийния парк 1 или GC0137 на националната мрежа на ESO относно минималните спецификации, необходими за предоставяне на GB Grid Forming (GBGF) Capability2. Като алтернатива предлагаме съгласно Приложение 9 да се признае доставката на активи за съхранение на батерии с възможност за формиране на мрежа чрез интегриране на функционалността в Методологията и критериите за оценка на офертите. Като допълнение към точка 3 от Приложение 8 съветът на Fluence трябва да включва следните елементи:</p> <p><u>Съображения за планиране и проектиране:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Трябва да се използва широкомащабен тест за пожар UL9540A или подобен метод за изпитване, за да се покаже, че корпусите на BESS са на подходящо разстояние, за да се осигури безопасна работа. <p><u>Разстояние между отделните клетки, модули и контейнери:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Клетките трябва да бъдат разделени с помощта на въздушни междини или топлинни бариери, съставени от топлоустойчиви материали • Осигурете придържане към NFPA 855, като се изискват широкомащабни тестове за пожар на нивото на корпуса на батерията, за да се докаже, че няма разпространение между корпусите. Тестът за широкомащабни пожари ще изисква доказателство от трета страна и системите, които могат да докажат, че няма разпространение на пожар при широкомащабни тестове за пожар, не трябва да осигуряват оборудване за гасене на вода и резервоари за вода на място 	<p>Не се приема. В процедурата са включени изисквания съгласно БДС.</p> <p>Не се приема. Процедурата е технологично неутрална по отношение на системите за съхранение.</p>
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Обърнете се към UL9540A, който включва тестване на ниво модул и помага за по-добро разбиране и управление на топлинното разпространение на място • Стандарти за безопасност: Батерийни клетки, модули и батерийни пакети, сертифицирани по UL1973 (UL стандарт за безопасни батерии за използване в стационарни приложения, спомагателни захранвания на превозни средства и леки електрически релси (LER), както и за батерийна система като цяло) и IEC62619 (безопасност изисквания за вторични литиеви клетки и батерии, за използване в приложения в мрежов мащаб); • IEC 63056 на ниво батериен пакет (Вторични клетки и батерии, съдържащи алкални или други некиселинни електролити - Изисквания за безопасност за вторични литиеви клетки и батерии за използване в системи за съхранение на електрическа енергия); • IEC 62485-5 на системно ниво (Изисквания за безопасност за вторични батерии и батерийни инсталации - Част - 5: Литиево-йонни батерии за стационарни приложения) • IEC 62133 за преносими вторични клетки и батерии (Изисквания за безопасност за преносими запечатани вторични клетки и за батерии, направени от тях, за използване в преносими приложения) • IEC 61619 за изолационни течности • EN 54 (Системи за откриване на пожар и пожароизвестяване) • Стандарт UL 1973 (Обръща внимание на риска от пожар на батерията на ниво модул и топлинно изтичане) • Средства за контрол на експлозията чрез NFPA 68 (Стандарт за защита от експлозия чрез 	
--	--	--	---	--

			<p>дефлаграционна вентилация) или NFPA 69 (Стандарт за системи за предотвратяване на експлозия)</p> <ul style="list-style-type: none"> • NFPA 855 (Стандарт за инсталиране на стационарно съхранение на енергия). • UL 9540 (Очертава изискванията за ESS, които трябва да бъдат внедрени на място, като определя какви стандарти могат да се използват за съответствие) • Батерийната система е тествана съгласно UL9540A Ed.4 (UL стандарт за метод за изпитване на безопасност за оценка на разпространението на топлинен огън в системи за съхранение на енергия от батерии) <p><u>Изисквания за тестване:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Стандартите за изпитване за безопасност при специфични за батерията опасности от повреда са широко необходими, като например изпитване за безопасност при транспортиране за UN 38.3 или IEC/EN 62281 <p><u>Съображения за края на живота:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Регламентът на ЕС за батериите (Регламент 2023/1542) въведе нови и актуализирани насоки за проследимост (паспорт на батерии), рециклиране на батерии и други насоки в края на живота, които ще влязат в сила през следващите години. Разработчиците на батерии за съхранение на енергия в България трябва да спазват тези разпоредби, след като бъдат въведени. Поради това като част от търгане предлагаме на доставчиците да очертаят как ще спазват нововъведения регламент, включително тяхната пътна карта за спазване на правилата, които ще влязат в сила през следващите години. Като част от това, кандидатите за търг трябва да предоставят концепция за края на жизнения цикъл със своето 	<p>Не се приема. Процедурата е технологично неутрална по отношение на системите за съхранение.</p> <p>Не се приема. Регламент 2023/1542 вече регулира сроковете за подходящо етикетирание на батериите с паспорти, целите за ефективност на рециклиране в края на жизнения цикъл и праговете за въглероден отпечатък на батериите, които ще се прилагат в ЕС за различни видове батерии, както и времевите рамки, от които тези прагове ще започнат да се прилагат. Смятаме, че не са необходими допълнителни действия в тази насока в рамките на тази процедура.</p>
--	--	--	--	---

			<p>заявление, за да гарантират прилагането на концепции за кръгова икономика за своите проекти.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Освен това предлагаме на участниците в търга да предоставят доклад за съответствието на тяхната верига за доставки в съответствие и извън съществуващото българско и европейско законодателство за веригата за доставки. Това трябва да включва очертание на процесите за надлежна проверка на веригата за доставки и допълнителна документация за съответствие за критични и конфликтни минерали, като например ISO 14001 или шаблона за докладване на конфликтни минерали на Инициативата за отговорни минерали (RMI), както и съответните сертификати относно принудителния труд. <p><u>Изисквания за киберсигурност:</u></p> <p>Съхранение на енергия е критична инфраструктура за електрическата мрежа и като такава трябва да осигури защита, сигурна и безопасна електроенергийна система за българските потребители. Ето защо е жизненоважно да се вземат правилните мерки в това отношение, подобно на начина, по който България предприе предпазни мерки към определени доставчици през 2020 г. по отношение на изграждането на своята 5G мрежова инфраструктура. Като се има предвид размерът на флота за съхранение, закупен по търга за ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ, и неговото въздействие върху българската енергийна система, ние вярваме, че трябва да бъдат въведени разширени изисквания за киберсигурност, за да се гарантира безопасна експлоатация на активите, закупени по търга. Те могат да включват:</p>	<p>Спазването на ISO 14001 вече е изискване за допустимите участници.</p> <p>ISO 27001 вече е включен като изискване. Добавянето на допълнителни изисквания може да ограничи конкурентоспособността на търга.</p>
--	--	--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> • Отдалечено управление на достъпа до сайта чрез защитена VPN с 256-битово криптиране и контрол на достъпа с многофакторно удостоверяване • Централизирано наблюдение на журнала с механизми за предупреждение за незабавно откриване на необичайни дейности и потенциални заплахи • Излишни контроли (софтуер и хардуер) на критични компоненти • Сертификация по стандартите IEC 62443 и ISO 27001 <p><u>(Пожар) Концепция за безопасност и насоки за противопожарните служби:</u></p> <p>Придържането към високи индустриални стандарти за (пожарна) безопасност намалява риска от инциденти, свързани с безопасността на инсталациите за съхранение на батерии и може да предостави жизненоважни уверения на местните общности относно безопасността на инсталациите за съхранение на батерии. Затова предлагаме водещите в индустрията изисквания за безопасност да станат предпоставка за участие в търга, за да се гарантира, че в България ще бъдат внедрени само системи, които отговарят на световно приетите стандарти за безопасност.</p> <p>Ние предлагаме търгът да изисква от оферентите да покажат ясно разбиране и план за ангажиране с местните органи за планиране и противопожарни служби. Кандидатът трябва да предостави план за обучение и ангажиране на лица за първа помощ, както е предоставен от техния доставчик на технологии.</p> <p>Съответният противопожарен отдел трябва да бъде информиран за нови места за съхранение преди монтажа. На този етап разработчиците на проекти за</p>	<p>Приема се. Информацията от предложението ще бъде публикувана като препоръчителна при обявяване на процедурата за кандидатстване.</p>
--	--	--	--	---

			<p>съхранение на енергия трябва да работят с местните власти, службите за първа помощ и противопожарните служби, за да гарантират, че разбират видовете батерии, използвани в съоръжението за съхранение и как най-добре да работят заедно, за да се справят с всеки проблем, който може да възникне. Това трябва да включва предварително планиране на инцидента и организиране на посещение на място, преди съоръжението да започне да функционира. Следва да се изготвят процедури, заедно с график за отговор и данни за връзка с лицето за връзка в съоръжението. Ако възникне инцидент, разработчиците на батерии трябва да включат местните противопожарни служби на ранен етап и да им предоставят необходимата информация за местоположението, вида на използваните/засегнатите батерии, газовете, които могат да бъдат освободени, системите за потискане, които са на място, и всяка друга подходяща информация .</p> <p>Преди противопожарните служби да приближат даден обект, те трябва да бъдат оборудвани с плана за предварителна проверка. Всеки проект трябва да има план за спешни случаи, който е съгласуван с лицата за първа помощ, така че те да знаят какво се случва в случай на инцидент.</p> <p>Два ресурса, които могат допълнително да помогнат на разработчиците и противопожарните служби в това отношение, са бележката с указания за съхранение на батерии на Енергийните институти: Система за съхранение на енергия на батерии, планиране и реагиране при пожар,³ и Ръководство за спасяване и обучение на Европейската асоциация за модерни акумулаторни и литиеви батерии.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Приложение 9 – Методология и критерии за оценка</p> <p><u>Премахване на критериите за оценка на плътността:</u> По отношение на раздел „Методология за оценка на параметрите за качество“ на страница 12, Fluence предлага премахване на плътността като критерии за оценка. Предвид факта, че в България липсват разпоредби и конкретни насоки за властите и противопожарните служби по отношение на BESS, това изискване е причина за решенията за проектиране на проекта да се даде приоритет на гъстотата на площадката пред определени добре установени стандарти за безопасност, като например осигуряване на достатъчно пространство между корпусите на батериите или други компоненти на системата за извършване на редовни операции по обслужване и поддръжка, както и осигуряване на достъп до страните за противопожарни служби в случай на извънредна ситуация.</p> <p><u>Включително критерии за оценка на формирането на мрежа:</u> По-горе очертахме бъдещата необходимост от способност за формиране на мрежа за съхранение на енергия в България и предложихме да включим способност за формиране на мрежа като техническо минимално изискване съгласно Анекс 8 в търга за RESTORE. Като алтернатива способността за формиране на мрежа също може да бъде стимулирана чрез методологията и критериите за оценка. За да се даде възможност на проекти с възможности за формиране на мрежа да се състезават в рамките на търга RESTORE, Fluence предлага вместо всички</p>	<p>Не се приема. Понастоящем в българската енергийна система няма изискване за инсталиране на мрежообразуващи батерийни системи за съхранение на енергия (BESS) за подпомагане на мрежата. Интегрирането на такива системи би довело до значителни допълнителни разходи. Дори във Великобритания (GB), която е по-напреднала в интеграцията на възобновяеми енергийни източници, мрежообразуващите BESS се изискват</p>
--	--	--	--	--

			<p>технически предложения да се конкурират на едно и също ценово ниво, те да бъдат разделени в две категории:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Категория 1: Предложения с изключение на възможностите за формиране на мрежа • Категория 2: Предложения, включително възможности за формиране на мрежа <p>Предложението на Fluence е, че предложенията, включващи възможности за формиране на мрежа (Категория 2), ще бъдат с приоритет пред предложенията, изключващи възможности за формиране на мрежа (Категория 1), само ако са в диапазона от 15% по-интензивни цени. Предложени критерии за оценка по-долу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подадено техническо предложение от категория 1: \$X (за MWh) • Техническото предложение от категория 2 трябва да бъде приоритизирано, ако представя: $\leq \\$X$ (за MWh) + 15% x \$X (за MWh) • Техническо предложение от категория 2 НЕ трябва да бъде приоритизирано, ако представя: $\geq \\$X$ (за MWh) + 15% x \$X (за MWh). 	<p>само в специфични случаи, а не като общо изискване.</p> <p>С оглед на настоящата енергийна ситуация в България и подкрепата, която се осигурява от интерконекторите със съседните държави, е малко вероятно да се наложи всеобхватно изискване за мрежообразуващи BESS в близко бъдеще. Поради тази причина не препоръчваме включването на мрежообразуваща способност като техническо минимално изискване на този етап.</p>
--	--	--	---	--